

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 4 MAART 2025

Vergaderzaal 1

1. Jaarlijkse training commissievoorzitters

2. Vragenhalfuur

Voorzitter: De heer Schalken-den Hartog

Raadsgriffier: Mevrouw Wepster

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Kamphuis (SP)

Portefeuillehouder: wethouder T. de Jonge

De voorzitter: Beste mensen, welkom allemaal. Het is 19.00 uur geweest. We gaan starten. Het vragenhalfuurtje van dinsdag 4 maart, met vanavond één vraag. En die vraag komt van de SP. En die gaat over de moestuinen in relatie tot Chemours. En mevrouw Kamphuis gaat een toelichting geven op de vraag. Gaat uw gang.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. In de media zijn berichten verschenen over het Moestuinherstel in Sliedrecht, waarbij de eigenaar van de moestuin aangegeven heeft ontevreden te zijn met de wijze waarop de moestuinen werden aangepakt. Met name richten de klachten zich op de kwaliteit van de grond. Eén, is het college bekend met de klachten die leven bij de eigenaren van de moestuinen over de aanpak en de slechte vruchtbaarheid van de grond in Sliedrecht? Twee, komt de aanpak in Sliedrecht overeen met de aanpak in Dordrecht? Drie, zijn de klachten die in Sliedrecht leven een reden voor het college om aanpassingen te doen in de aanpak? En welke mogelijkheden ziet het college hiervoor?

De voorzitter: Dank u wel. Korte toelichting. Ik ga naar mevrouw De Jonge voor het antwoord. Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dank, voorzitter. Dank voor de vragen. Even goed denken om de context vooraf te schetsen van hoe dit nu georganiseerd is. Er is een stichting in oprichting Moestuinherstel, die de uitvoering van de moestuinen voor haar rekening neemt. En dat doet zij op grond van een plan van aanpak dat Chemours heeft ingediend, in dit geval bij de bevoegde gezagen. Provincie waar het gaat over Sliedrecht, Molenlanden en Papendrecht. En bij Dordrecht waar het gaat over Dordrecht zelf. En het is wel even van belang, waar komt de informatie vandaan? De antwoorden zijn ook mede met hen afgestemd en ook van hun afkomstig, voor een groot deel. En ook wij hebben gelezen in de media dat de moestuinierder, niet de eigenaar, want de eigenaar is de gemeente Sliedrecht, maar de moestuinier heeft inderdaad gezegd, ik weet niet of dit de grond is waar ik in kan moestuinieren.

Over de aanpak zelf hebben wij niets gehoord, niets gelezen dat daar commentaar op zou zijn. Het was puur op de kwaliteit van de grond. En ik kan me dat ook best wel een beetje voorstellen als je leest, in deze tuin, deze mensen zijn er 34 jaar aan het moestuinieren geweest. Die zijn zo gewend aan tuin en de grond die daar is en die helemaal gereed was altijd voor moestuinieren. Dat je dan nu met nieuwe aarde wel denkt, wat heb ik nu? Het Moestuinhertel weet hier ook van. In de aanloop hebben ze dit goed met ook de moestuinierder afgestemd. Zijn ook met grond langs geweest van, we hebben verschillende mogelijkheden. Welke zou uw voorkeur hebben? Dat is wel in goed overleg gegaan. En zoals u ook in de krant heeft kunnen lezen, dat geeft Moestuinhertel ook aan, er moet nog bewerking van deze grond gaan plaatsvinden, zodat het helemaal geschikt is om weer te kunnen gaan moestuinieren. Maar het is wel gedaan, zoals het ook in het plan van aanpak is afgesproken en gedaan zou moeten worden. Dat brengt me gelijk op uw tweede vraag. Er is maar één plan van aanpak. Dat wat er in Sliedrecht is gedaan, gebeurt ook in Papendrecht, Molenlanden. En als de pilots zijn geweest, zou dat ook in Dordrecht kunnen. En dat zeg ik even bewust, want de pilots doen we ook, althans, dat doen zij, om heel veel van te leren van, wat komen we tegen? Hoe werkt het dan? Deze opmerkingen die nu komen over die grond, die worden ook meegenomen in de evaluatie van, was het goede grond? Kan je daarin moestuinieren? En hebben we het gedaan op de manier, zoals we het ook dachten dat we het moesten doen? Dat volgen wij natuurlijk wel in Dordrecht, ook al hebben wij geen pilottuin. We volgen dat heel erg goed, want in de fase daarna zijn wij wel bevoegd gezag om toezicht te houden of dat plan wordt uitgevoerd, zoals het uitgevoerd moet worden. En dan willen wij natuurlijk zeker weten dat dat ook geschikte grond is voor moestuinieren. Met de kanttekening, als bevoegd gezag kijk je naar de kwaliteit van de grond vanuit de PFAS-gedachte, zit daar niet de hoeveelheid PFAS in, zoals die erin zat? Want dat mag niet. Er moet grond terugkomen die voldoet aan de eisen van grond die geschikt is voor landbouw, voor natuur. Dat is de eis voor de moestuinen. Vandaag hebben we in het college, namens ons als bevoegd gezag, het plan van aanpak ook ingestemd. En onze Omgevingsdienst kijkt daar dan naar. En die gaat ook nog aanwijzingen geven. Hebben ze ook bij de provincie gedaan. En ik vond het belangrijk, want dat vond ik wel een belangrijke zin, dat de Omgevingsdienst geeft echt mee, die grond moet aan die kwaliteit voldoen, dat het ook echt geschikt is voor landbouw/natuur. Naast dat die PFOA gewoon gereduceerd moet worden. En ik denk dat dat ook het haakje is om als bevoegd gezag steeds te kunnen blijven volgen, is het nu grond die geschikt is voor, in dit geval moestuinieren? Op dit moment volgen we het gewoon vooral. En zullen we ook inderdaad moeten kijken, als die grond weer bewerkt wordt, hoe ervaren dan de moestuineigenaren of -gebruikers de grond?

De voorzitter: Dank u wel voor het antwoord. Ik zie een korte vervolgvraag bij mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Een vervolg. Gaat over de oude grond. Er zit te veel PFAS in. Wordt die op de juiste manier verwerkt boven de 1.400 graden of wordt het gewoon weer ergens anders neergelegd.

De voorzitter: Reactie nog vanuit ...

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, dat is een vrij technische vraag. Dat heb ik hier niet paraat. Maar we hebben sowieso afspraken dat het naar een verwerker gaat. Dat staat

ook in het plan van aanpak. En de verwerker is verplicht om het, conform de regelgeving die er is, te verwerken. Dat is ze opslaan en/of weer schoonmaken, zodat het elders gebruikt kan worden.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk voldoende antwoord op de vraag. En dan zijn we hiermee ook gelijk aan het einde van dit vragenhalfuurtje. Dank u wel. En een goede vergaderavond.

3. Alternatievenstudie Maasterras van Platform Weeskinderendijk

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: De heer Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Gorter (Op Ons Eiland)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Dhr. Noldus (VVD)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)
Dhr. Stam (Fractie Stam)
Dhr. Stolk (VSP)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouder: wethouder M. Burggraaf

Insprekers: dhr. Karis, mevr. Huiskes, mevr. Labruijere

De voorzitter: Goedenavond, beste raads- en commissieleden, en uiteraard ook de leden van het Platform Weeskinderendijk, zowel hier aan tafel als rijkelijk vertegenwoordigd op de tribune. Welkom ook aan de heer Ashwin Karis van Urban Space Studio. De wethouder zie ik niet. Die zie ik op de tribune zitten. Ook welkom, wethouder Burggraaf. Wij zijn bijeen voor een bijzonder moment, denk ik wel. De alternatievenstudie Maasterras van het Platform Weeskinderendijk.

Zij hebben zelf een bureau, Urban Space Studio, aan het werk gezet om te kijken, probeer eens wat te ontwerpen, zodat onze huizen daar ook een plekje in kunnen krijgen. En daar gaan we vanavond wat van zien. Maar voor ik daar meer over vertel,

doen we even het gebruikelijke voorstelrondje voor het verslag. Ik ga aan mijn rechterkant beginnen met mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Margret Stolk, VSP.

De heer Stolk: En Leo Stolk, VSP.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

De heer Gorter: Wouter Gorter, Op Ons Eiland.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Stam: Marco Stam, Fractie Stam.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer De Feijter: Bart de Feijter, ChristenUnie/SGP.

De heer Karis: Ashwin Karis, stedenbouwkundige Urban Space Studio, namens bewoners Weeskinderendijk.

Mevrouw Huiskes: Joëlle Huiskes, namens Platform Weeskinderendijk.

Mevrouw Labruijere: Vinca Labruijere, namens Platform Weeskinderendijk.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

De voorzitter: En mijn naam is Leen Struijk. En ik ben vanavond uw voorzitter. Een korte toelichting op de reden van deze vergadering. Het Platform Weeskinderendijk heeft aan het bureau Urban Space Studio gevraagd om te onderzoeken of er stedenbouwkundige alternatieven zijn, waarbij de woningen aan de Weeskinderendijk-Oost kunnen blijven

staan. Hier is een alternatievenstudie uit voortgekomen. Vanavond krijgt het Platform Weeskinderendijk de gelegenheid om deze studie toe te lichten en vragen hierover, die ongetwijfeld bij u zullen leven, te beantwoorden. Het college heeft al eerder aangegeven dat ze deze variant serieus zal gaan bekijken. En in de commissie van 1 april aanstaande, de datum is wellicht wat ongelukkig, maar hij is echt serieus, dan worden alle varianten, ook de variant van het Platform Weeskinderendijk, naast elkaar gezet voor u, zodat u ze keurig met elkaar kunt vergelijken. Misschien goed om nog even te vermelden dat de alternatievenstudie die bij de stukken zit, van 5 februari dateert. En toen was de variant van Bas Kurvers nog niet bekend. Die is pas op 11 februari aan ons als raad en aan de betrokkenen gepresenteerd. Platform Weeskinderendijk en Urban Space Studio hebben er de afgelopen weken hard aan gewerkt om ook die variant, Bas Kurvers, te verwerken in hun studie. Dat is alleen al een compliment waard, dat dat gelukt is. En u vindt dat in de presentatie vanavond, die ook bij de stukken zit, terug. Voor de presentatie ga ik het woord geven aan Vinca Labruijere, Joëlle Huiskes van het Platform Weeskinderendijk voor de introductie. En de heer Ashwin Karis, van Urban Space Studio, zal daarna het woord overnemen. En in overleg hebben we besloten, ze hebben liever tussendoor geen vragen. Spaar ze op, gebruik pen, papier of iPad of wat u ook bij zich heeft. Maar ze willen graag het verhaal in een keer afmaken. En dan krijgt u daarna nog ruimschoots de gelegenheid om vragen te stellen. Bij deze ga ik het woord geven aan Vinca en Joëlle.

Mevrouw Labruijere: Dank je wel, mijnheer de voorzitter. Zoals al duidelijk is gemaakt, we mogen hier vanavond ons verhaal en het ontwerp toelichten. We krijgen die kans één keer. We willen het verhaal zo goed mogelijk brengen. En zoals aangegeven door de voorzitter, stel uw vragen alsjeblieft straks als wij klaar zijn. Dat geeft voor ons een wat rustigere tijd om wat te vertellen. We staan hier ook onder begeleiding, met dank aan de begeleiding van adviesbureau Dietz, die natuurlijk op ons pad is gekomen dankzij die motie M4. Daar zijn we nog steeds blij mee. En met behulp van de Urban Space Studio, Ashwin heeft zich al voorgesteld, hoe heet dat, hebben wij dan een alternatievenstudie kunnen laten maken. En ze hebben echt meer voor ons gedaan in de maatschappelijke betrokkenheid dan wij eigenlijk zouden kunnen betalen. Bij deze ook dank. De inhoud. Ik ga even aan deze kant staan, denk ik. Wij nemen u eerst even mee door wat achtergronden, hoe wij tot dit plan zijn gekomen. We staan ook stil bij het stukje geschiedenis wat er vanaf het begin tot nu toe speelt en bij ons speelt. We staan kort stil bij het plan voor vorige maand, wat we vorige maand hebben ingediend. Het rapport Kurvers natuurlijk, wat dan ook om de hoek kwam. En met die nieuwe uitgangspunten. Ashwin Karis zal straks het stedenbouwkundige deel toelichten. En wij staan voor de rest nog stil bij de keuzes voor het vervolg van het Maasterras.

Mevrouw Huiskes: Maar voordat wij dat doen, wil ik ons even voorstellen. U ziet eigenlijk altijd dezelfde vijf gezichten. Vinca, Eveline, Bob, Rien en mijzelf. Maar wij staan hier niet voor onszelf.

Wij staan hier en spreken ook namens de bureaus van de Weeskinderendijk-Oost. Wij hebben samen met Dietz meerdere buurtbijeenkomsten gehad. En in die buurtbijeenkomsten hebben wij ook met zijn allen afspraken gemaakt. En een afspraak is eigenlijk wel heel belangrijk vanuit de buurtbijeenkomsten. En dat is dat ieder huishouden vrij staat in de keuzes die zij hebben. En dat betekent dat de huishoudens

die willen vertrekken, die moeten ook kunnen vertrekken en wel voor een goede compensatie, maar daar zijn we ook over in gesprek. Dat is goed. En de mensen die willen blijven, die moeten ook kunnen blijven. En wij zetten ons als Platform in voor beide partijen. We hebben meermaals de vraag gesteld, wie heeft er nu besloten dat onze huizen gesloopt moesten worden? En in januari hebben we daar eerlijk antwoord op gekregen van de wethouder. U hebt als raad een gebiedsvisie van de Spoorzone 2021 vastgesteld. En u hebt twee jaar later ook de Wet voorkeursrecht gemeenten opgelegd. U bent wel als raad natuurlijk meegenomen in de volledige planuitwerking van het Maasterras, maar u hebt daar verder na 2021 geen kaders ingesteld. En verdere kaders komen dan ook pas bij het bestemmingsplan.

Mevrouw Labruijere: Exact. Wat veranderde in 2023? Veel. Het gehele proces, sinds die vaststelling van de Spoorzone van 2021, met de ambities van de basisvariant ... Zij is goed. Ik moet me niet laten afleiden. Is de ambtelijke uitwerking, die is erop gevolgd, van 2023. Die is in opdracht geweest van B&W. Die hebben Antea ingehuurd voor het Masterplan. En ze hebben natuurlijk Mecanoo ingehuurd, sorry, voor het Masterplan. En Antea natuurlijk voor de Omgevingsrapportage. De plaatjes op de sheet laten zien wat de ambities zijn bij de behoudenden. De groene een gezonde en de hoogstedelijke. Sorry, Joëlle. Je volgt goed mee. Dat is in de hoogstedelijke variant, dat de Weeskinderendijk verdwijnt. Dit is een ontwerpaanname. Hier ligt voor ons niet een direct verband achter. Uiteindelijk heeft het college ambitie voor het Maasterras bepaald. En dat zou zijn fase 2, de Rivierenbuurt. Hij slaat over. Fase 2, de Rivierenbuurt. En dat zou dan om zo'n 1.300 woningen gaan. En fase 1 totaal zo'n 2.200 woningen, waarvan de Parkbuurt een dikke 1.650 woningen. En dat is natuurlijk in onze buurt. En dan komt er ook nog een 9.500 vierkante meter voorzieningen bij.

Mevrouw Huiskes: En daarvoor moesten onze huizen wijken. Excuses, ik ga niet goed op knopjes. En daarvoor moesten onze huizen wijken. En die boodschap viel ons niet goed. We snappen dat u speculatie tegen wil gaan. Tegen de Wvg zelf is ook veel minder bezwaar gemaakt. Maar sloop, daar kunnen wij niet mee leven. De keuze voor dit programma en daarbij ook de sloop, dat werd pas voor het eerst in procedure gebracht bij het bestemmingsplan dat eind 2023 ter inzage werd gelegd. En dit plan leverde 45 zienswijzen op. U bent hierover geïnformeerd. En de afhandeling ligt bij het college, maar u stelt uiteindelijk wel de reactienota vast. Het college koos ervoor om alleen iets te doen met de zienswijze van de semioverheden, Rijkswaterstaat, Havenbedrijf, ProRail, NS, gemeente Zwijndrecht. En we hadden niet het gevoel dat er echt wat met onze zienswijze werd gedaan. In juli kregen wij het bericht dat er ook werd gewerkt aan een alternatief voor de brug, voor het spoor en voor de stamlijn. En wij hebben ook gevraagd om mee te praten. En dat werd afgewezen. En toen hebben we eigenlijk zelf de stoute schoenen aangetrokken en Urban Space Studio benaderd. En dat resulteerde in een Quicksan. En die Quicksan hebben wij in november uitgebracht.

Mevrouw Labruijere: De alternatieven. De Quicksan alternatief voor het Maasterras. De Quicksan heeft u allemaal, als het goed is, ontvangen en hopelijk ook allemaal gelezen. Hiermee wilden we eigenlijk gewoon een toets leggen, die aantoonde dat de sloop van onze huizen niet per se nodig is om de ambities van het college op het Maasterras te realiseren. Daarbij komt natuurlijk kijken een uitdaging, de challenge. Wij hoopten natuurlijk al van harte dat het college echt iets met onze Quicksan zou doen. En jawel,

gelukkig, het gebeurt. Misschien is de Raad van State hierin ook wel een steuntje in de rug geweest. En goed, zoals u weet, we kregen dan ook van het college de vraag of wij de Quicksan verder wilden uitwerken. We hadden duidelijke kaders, in lijn met het voorkeursalternatief van het college van B&W. En daar hebben wij ons echt heel serieus aan gehouden. Wij zien ook heel graag dat de gemeente heel serieus naar ons plan kijkt.

Mevrouw Huiskes: We hebben onder begeleiding van Dietz de wensen in de buurt opgehaald. En we hebben inspiratiesessies gehad, waarbij we ook echt mee konden denken over het ontwerp. Amar en Ashwin, van Urban Space Studio, hebben alles uit de kast gehaald om onze wensen te vertalen in dit schitterende plan. Het gaat te ver om iedere stap te bespreken. We hebben maar een beperkte tijd. Maar we zijn wel zo dicht mogelijk bij het plan van Mecanoo gebleven. We hebben ook door middel van schaduwsimulaties digitaal aangetoond dat het optoppen van de panden minimaal effect heeft op de leefbaarheid. En dan bedoelen we echt die blauwe blokken die hier bovenop komen, dat dat in de schaduwvorming vrij weinig verschil maakt met het originele Mecanoo ontwerp. En we hebben ons vooral geconcentreerd op de oostzijde van het gebied, omdat wij daar ook wonen. En onze wensen zijn daarin verwerkt. We houden ons aan die gelaagde opzet van het Mecanoo plan en het behoud van de unieke karakter van de Weeskinderendijk. En we voegen daarbij ook heel veel ruimte en groen toe.

Mevrouw Labruijere: Het alternatief verder. De conclusie. In het rapport staan alle aspecten beter en breder toegelicht. Omwille van de tijd zullen we even alleen bespreken wat voor ons, vanuit de Weeskinderendijk, echt meerwaarde heeft. Onze privacy wordt in deze situatie zo goed mogelijk gewaarborgd. U zag net al de groenstrook ook op het andere plaatje. En de kwaliteit van onze omgeving krijgt zo wel een flinke impuls. Daarnaast hebben we bedacht dat een bouwsloot trillingen tegen kan houden en schade aan onze huizen zoveel mogelijk kan voorkomen. En vervolgens kunnen we diezelfde bouwsloot omvormen tot een wadi. Ik zeg twee vliegen in een klap. Tijdens de laatste buurtbijeenkomst is er dan ook echt voor dit plan een akkoord gegeven. Dat is heel mooi.

Mevrouw Huiskes: En Pluto is ook akkoord.

Mevrouw Labruijere: Voor de mensen die zich afvragen, bestaat Pluto? Ja, Pluto bestaat echt. Dit is een pure winst, denk ik, dat we een plan hebben dat voor iedereen in de basis acceptabel is. En de buurt denkt nog steeds heel graag mee over de verdere doorontwikkelingen hiervan, van de plannen. En hoe mooi zou het zijn als gemeente Dordrecht straks niet naar de Raad van State hoeft.

Mevrouw Huiskes: De gemeente heeft gevraagd of wij die Quicksan wilden uitwerken. En dat hebben wij gedaan. En daarna gebeurde ook waar we een beetje bang voor waren. Het rapport Kurvers veranderde het volledige speelveld. Dat betekent niet dat al dat gedane werk voor niets was, want heel veel was gedaan en dat konden we ook overnemen. En het is ook logisch dat de gemeente ons vroeg of we dit plan wilden aanpassen, want als de brug moet blijven liggen, als de stamlijn moet blijven liggen, dan geeft dat gewoon een hele hoop veranderingen. En als we plannen willen vergelijken, willen we ook appels met appels kunnen vergelijken. Voor ons was het een kleine stap om door te ontwikkelen. Voor Amar en Ashwin is dit echt heel veel werk geweest. Ik heb

begrepen dat ze echt nachten hebben doorgewerkt, om de uitgangspunten van de gemeente ook te kunnen verwerken.

Mevrouw Labruijere: De impact. Project Stadsas had nog geen antwoord op alle vragen die wij hadden na het rapport Kurvers. Het was natuurlijk ook allemaal erg kort dag. Waarop Witteveen+Bos bijvoorbeeld wel 1.900 woningen passeerden. Wordt er definitief dan afscheid genomen van de bouwplannen van de Rivierenbuurt en de Tuinbuurt? Dat zou natuurlijk goed nieuws zijn voor het woonwagencamp. En dat gunnen wij ze echt van harte.

Mevrouw Huiskes: Zeker.

Mevrouw Labruijere: Maar wat betekent dat voor ons? Komen die woningbouwambities er bij ons dan bij? Daar lijkt het wel op als je het plaatje van Witteveen+Bos bekijkt. Een keuze om niet te gaan bouwen op plots M5 en M6, de Tuinbuurt en de Rivierenbuurt, dat kunnen wij echt wel ons goed voorstellen. Bij bijlage 1 uit het OER, dat is uit 2021, is het duidelijk wat de consequenties zijn als de stamlijn niet wordt weggehaald, de snelweg niet kan worden overkluisd en als de aanlanding van de brug niet autoluw wordt. Een klein deel kun je dan wel met ... En dove gevels. Sorry, twee zinnen tegelijk gaat nooit goed. Je kan een deel, maar niet alles, met geluid of met dove gevels proberen op te lossen, maar dat gaat natuurlijk niet overal werken. Op andere vragen heeft men ons wel antwoord gegeven gelukkig. Ontwerp van Witteveen+Bos is nog niet duidelijk hoe het is opgebouwd. We weten wel inmiddels dat het gemiddeld een zeven bouwlagen zou moeten betekenen. Rekening houden met geluidscontouren van het behoudend scenario. En dit was of dit is, zoals het voor de sloop van de panden van het Maasterras was. Die geluidscontouren zijn nu toch wel weer wat veranderd, nu de loodsen weg zijn. Inmiddels, die buffer is een beetje weggefallen en dat merken wij me al te goed.

Mevrouw Huiskes: Dat alternatief behoudend, wat was dat? Dat was door Antea gedefinieerd voor het moment dat je geen grootschalige ontwikkelingen kan doen op infrastructuur in het gebied. Op het moment dat het rangeerterrein blijft, stamterrein blijft en de Stadsbrug ook niet autoluw kan worden. Het is logisch dat de gemeente verwijst naar het behoudende scenario, omdat ook deze allemaal blijven liggen. Toen Antea destijds deze plannen neerlegde, kwam zij ook eigenlijk tot de conclusie dat er dan minder gebouwd moet worden. Het bedrijventerrein aan de Ampèrestraat, dat is daar bij de Praxis, moet blijven liggen. Het woonwagencamp blijft zitten. Er komt alleen wel een school, daar waar nu dat verenigingsgebouw zit.

En natuurlijk blijft de Weeskinderendijk liggen. En aan de hand daarvan heeft Antea ook eigenlijk in dit programma 1.308 woningen meegenomen, plus onze 44 huizen. En dat is wel heel anders dan dat nu met die 1.900 woningen wordt geprojecteerd door het Witteveen+Bos scenario. Het behoudend alternatief, zoals dat door Antea werd gepresenteerd, legt daardoor ook veel minder druk op het woon- en leefklimaat van de omliggende buurten.

Mevrouw Labruijere: En dan nu het Programma van Eisen na het rapport van Kurvers. Zoals Joëlle eigenlijk al aangeeft, we gaan nu spreken van een enorme verdichting. We gaan al van 1.659 woningen naar 1.900 woningen. En Urban Space Studio moet maar eventjes 15 procent extra huizen intekenen. Verder zijn de dove gevels en wanden, die

ook in het plaatje van Witteveen+Bos zitten, een noodzakelijk kwaad, vanwege het geluid wat we op de vorige sheet zagen natuurlijk. Of het geplande voorzieningscluster nu overeind blijft in het ontwerp van Witteveen+Bos, dat is voor ons niet duidelijk. We zien wel dat het Maasterras door de brede strook rond de aanlanding bijna een hectare aan grond verliest. Dat is dubbelop verdichten. We keren wel terug naar een gemiddeld woonoppervlak. Er is besloten dat het van 110 naar 100 zou gaan aan vierkante meter bruto vloeroppervlak. En dat is op zich weer gunstig. En dat is nog best wel luxe ook voor een hoogstedelijk gebied. We hebben gekeken, in Amsterdam en Den Haag rekent men met 85 tot 90 vierkante meter bruto vloeroppervlak. Daar zit wel een verschilletje. Wij hebben Urban Space Studio gevraagd om de plussen uit ons vorig plan over te nemen. En dan hebben we het natuurlijk vooral over, de ronde hoek en de wadi en de gelaagde opbouw van het plan. En Ashwin zal toelichten wat Urban Space Studio daarmee heeft gedaan. Ashwin.

De heer Karis: Dank je wel. Ik neem uw raad in een aantal sheets mee in het alternatieve stedenbouwkundige plan. We gaan nu even de inhoud in. Uitgangspunten. We zijn vertrokken met een nieuwe set uitgangspunten. Natuurlijk het behoud van het spooreplacement, het stamspoor, de aanlanding van de brug dan wel een verkorte versie en natuurlijk het allerbelangrijkste, behoud van de woningen Weeskinderendijk. Metrages, 1.900 woningen, zoals ook in het rapport Kurvers, naar voren is gekomen. Met een 100 vierkante meter BVO per woning en 9.500 vierkante meters voorzieningen, zoals in het Masterplan Maasterras is opgenomen. En zo goed als we kunnen in de beperkte tijd geld en middelen die we hebben gehad, inschattingen, geluidshinder dan wel waar precies die verkorte aanlanding ongeveer aan zou kunnen komen. We leggen in het plan het accent op slim omgaan met hoogteverschillen, in relatie tot klimaatadaptatie. We hebben aandacht voor doelgroepen die hierin een plek zouden kunnen krijgen en die daar eigenlijk ook al wonen. De planevaluatie was al gezegd. We zijn van de Parkbuurt, in februari, met behoud van de woningen Weeskinderendijk in een korte maand na het vrijkomen van het rapport Kurvers naar een nieuw plan gekomen. En we zien de aanlanding van die brug ook als echt een kans voor Dordrecht. Dit wordt van Parkbuurt eigenlijk de stadsentree van Dordrecht. Hier kom je Dordrecht binnen. Hier ervaar je Dordrecht. Deze buurt kan heel veel voor het imago van de stad betekenen. En je kan dat maar een keer goed doen, vandaar dat wij willen laten zien wat dat zou kunnen betekenen. Dat heeft geresulteerd in dit plan. Dat is de plankaart van boven.

En ik wil u meenemen in een aantal stappen hoe we tot dit plan zijn gekomen. Dat doe ik aan de hand van 7 stappen. Nog even in de abstractie wordt het dan. Dat wordt in een aantal schema's voor u uitgelegd. Ik hoop dat u zich kunt oriënteren. Woningen Weeskinderendijk, Weeskinderendijk Beneden, de Rijksweg, de Oude Maas, spooreplacement, de binnenstad. We zijn uitgegaan van het plangebied zoals beoogd is. Stap 1 voor ons was natuurlijk behoud woningen Weeskinderendijk Vervolgens hebben we ruimte moeten maken voor de aanlanding van die brug, in de verkorte versie. Dat zorgt ervoor dat het plangebied in tweeën wordt opgedeeld. Een volgende stap die we hebben gemaakt, is dat je dan dwarsverbindingen gaat maken. En daarmee heb je eigenlijk het raamwerk openbare ruimte gereed. De zwarte vlakjes hebben we vervolgens opgedeeld in bouwblokken. Dan heb je eigenlijk de bebouwing in grove opzet in je plan. En we zijn vervolgens gaan kijken hoe we kunnen verfijnen. En dat heeft geresulteerd in een tweetal werelden. Een wat formelere wereld met gesloten blokken

aan de Oude Maas en een wat verfijndere wereld die zich opent richting de bestaande woningen Weeskinderendijk aan de oostzijde. En dit komt ongeveer gelijk overeen wat we ook eerder in februari als opzet hebben gemaakt. Vervolgens hebben we wat accenten toegevoegd, hoogteaccenten, waarbij je echt de stadsentreebuurt kan markeren. Je komt van de brug af, en dan hebben we dat gemarkeerd aan de noordzijde. Aan de zuidzijde hebben we rond de bestaande houtzagerij een entreeplein gemaakt. En we doen nog een knipoog naar het al afgeronde deel aan de zuidoostzijde. Dat resulteert dan in dit totaalplan. En dat ziet er in kleur zo uit. In beeld, vogelvlucht richting de binnenstad, zie je hier het plan, waarbij u ziet dat de aanlanding het gebied binnenkomt. Dat wordt echt de formele stadsentree. Houtzagerij, cultuurhistorisch behouden met een accent, komen we later nog op hoe hoog die moet worden. En een accent daar. En je ziet hier de woningen Weeskinderendijk met de groene tussenruimte en een verkaveling die zich daarnaartoe opent en een andere wereld introduceert, een wat zachtere opener wereld. En daarmee ook de overgang naar Oud-Krispijn vormgeeft. En hier ziet u even, zoek de verschillen. Dit is de 1.900 woningenvariant. Hier ziet u de 1.659 woningen. En dat is misschien eventjes te veel om nu te zien. Maar wat we hier willen laten zien, is dat het verminderen van het aantal woningen een heel groot verschil kan maken in de woonkwaliteit van dit gebied. En daar komen we in deel 3, dit is een drieluik, nog op terug van, wees u bewust van wat 1.900 of 1.659 of 1.308 woningen kan betekenen voor deze plek. Want hij is behoorlijk geluidsbelast. Dan neem ik even heel snel, hoe is dat plan opgebouwd, om even de kwaliteit te duiden die hierachter schuilt. Allereerst wat ik al zei, 1, maak accenten, markeer die stadsentree. Dit is echt een uitgelezen kans om hier iets moois van te maken. Hier kom je de stad binnen. Dit wordt uw visitekaartje over 10 jaar. Dat hebben we deels gedaan door dat aan te zetten met accenten. De wand loopt schuin mee. Dat wordt een fantastisch zicht als je daar loopt. Sorry? Dat gaat te ver. En die aanlanding kan je iets mee. Daar kan je iets moois van maken, architectonisch. Zie dat ook als een kans om dat mee te nemen. Vervolgens hebben we gekeken naar de hoogteopbouw. We zijn uitgegaan, net als ook in de eerdere rapporten, van een wat hogere rand aan de buitenkant, een lager binnengebied daarbinnen. Dat wordt een geluidsafscheidende wand. En dat loopt langzaam, maar zeker af naar Oud-Krispijn. Wat we voorstellen ... U zit hier een doorsnede. De doorsnede is zo genomen. Hier ziet u de huisjes Weeskinderendijk. Wij introduceren eigenlijk een geleidelijke opbouw, de hoogte in.

Programma oriënteren we aan het entreeplein, zoals we dat nu even genoemd hebben. Oude houtzagerij hebben we behouden. We hebben daar een pleintje aan toegevoegd. En dat lijkt ons een perfecte plek om daar de voorzieningen, zoals beoogd, een plek te geven. Het kan natuurlijk ook op de begane grond langs de stadsentree, maar dat is van wat kleinere orde. Als je zo in zulke hoge dichtheid bouwt, dan is het dat je dat moet compenseren. We hebben gezegd, groen, tenzij. We introduceren een aantal groene werelden. 2 groene besloten bouwblokken, waar je in de luwte aan kan wonen. De stadsentree, de stadsboulevard, met grote bomenrijen. Hier kom je binnen. Echt heel formeel. En dan de kant richting het oosten openen de bouwblokken zich eigenlijk in een wat luwer, speelser milieu van lagere bouwhoogtes en een wat opener verkaveling, dat het dan overgaat in Oud-Krispijn. Wat ik al eerder zei, een belangrijk punt in het plan is klimaatadaptatie. Zeker in Dordrecht, op het eiland van Dordrecht, is dat we de daken groen willen maken, zodat het regenwater wordt opgevangen. Dat wat niet verwerkt wordt, willen we graag afkoppelen van het riool en zichtbaar maken in de straat. En we

gaan spelen met hoogteverschillen, door het net wat op een oor te leggen, net een helling te maken, kan het water door de straten naar het lagere deel stromen. En in het eerdere plan in februari hadden we daar al een soort van regentuin/wadi bedacht, dat het daar dan in kan infiltreren. Dat het ook op dat thema goed zichtbaar is. Dat het water als element zichtbaar is in de wijk. Dat ziet er dan zo uit, met de woningen aan de Weeskinderendijk nog zichtbaar. Een soort van parkachtige structuur, wat zich dan later opent in een wat formelere wereld. Fijnmazig verbonden. Doordat we gaan spelen met hoogteverschillen, kunnen we de aanlanding van de brug iets noordelijker leggen, zo'n 20, 30 meter, waardoor we 3 verbindingen kunnen maken die het plan met elkaar verbinden. Aan de oostzijde maken we gebruik van de bestaande stegen om de wijk aan te laten sluiten op Oud-Krispijn. Dan als laatste, hoe dit plan is opgebouwd, is natuurlijk, waar doen we het voor? En er is een plan bedacht van en voor iedereen. Doordat we hier verschillende typologieën hebben, kunnen we ook verschillende huishoudens huisvesten. Alles in donkeroranje zien we voornamelijk voor een- of tweepersoonshuishoudens en gezinnen en senioren zouden mogelijk in het wat luwere deel een plek kunnen krijgen, zodat we wijk kunnen maken, zowel voor singles als starters als gezinnen die hier een plekje willen zoeken dan wel senioren die we ook een plek kunnen geven, vooral in dat luwe deel, waar ook gezinnen en kinderen wonen. Allerbelangrijkste in dit plan is van en voor iedereen is natuurlijk behoud van de bewoners Weeskinderendijk, die ook gewoon samen in het nieuwe plan kunnen gaan wonen. Resumerend, wat we met deze studie willen aantonen, er is geen stedenbouwkundige grond om de woningen Weeskinderendijk te amoveren. Behoud van de woningen Weeskinderendijk is mogelijk. We zetten in op een toekomstbestendige openbare ruimte. 1.900 woningen hebben we kunnen verkavelen, komen we straks nog even op terug of u dat ook zou moeten willen, inclusief de beoogde voorzieningen. En vooral dit deel, dat is misschien ook weer als een kans, hebben we juist in dit deel het iets minder intensief stukje plan kunnen maken met meer ruimte voor groen en kwaliteit. Van de Parkbuurt zijn we eigenlijk naar een stadsentree Dordrecht. En het kan het plan zijn van en voor iedereen. Dit was deel 2 van het drieluik. En dan geef ik het woord weer over aan de dames.

Mevrouw Huiskes: Dank je wel, Ashwin. Hoeveel waarde Amar en Ashwin nu echt hebben toegevoegd, dat ziet u pas als u kijkt naar de impact op de omgeving. En vanuit Oud-Krispijn ziet u dat het beste. Volgens de informatie die wij van de gemeente hebben ontvangen, wordt het ontwerp van Witteveen+Bos zo'n zeven bouwlagen hoog. Dat ziet u ook rechts bovenin. En u ziet ook wat voor enorme impact dat heeft op de omgeving, ook als dat wordt teruggebracht naar zes randen, en dat ziet u rechts onderin, heeft dat nog steeds een grote impact op de omgeving. Als u dan straks eventueel dat zou krijgen in het schuifjesmodel, ziet u dat trouwens niet terug, want aansluiting op bestaande omgeving of impact op omwonenden komen gewoon niet in het schuifjesmodel voor. Maar dan weet u wel hoe dat eruit gaat zien. Ons alternatief ziet u links onderin, in vergelijking met nu, dat is nauwelijks merkbaar. U ziet dat de meeste huizen achter onze huizen verdwijnen, de meeste flatgebouwen. En de toren ook achter de bomen. Uiteindelijk is wel alles relatief, want als we een stapje achteruit doen, dan ziet u nog steeds die zes en zeven bouwlagen, die hebben nog steeds een flinke impact op redelijke afstand. Alleen op de hoek van ons plan ziet u ook een gigantische toren omhoog komen. En die zal zeker een hoop impact hebben. Die staat op de zuidzijde van het Maasterras. En dat betekent dat die heel veel schaduw zal werpen over het

Maasterras en over Oud-Krispijn. En dat is ook eigenlijk de hamvraag waar wij naartoe willen. En dat is, welke kwaliteit willen we nu eigenlijk op het Maasterras?

Mevrouw Labruijere: En welke kwaliteit verdient Dordrecht? In de linkerbovenhoek ziet u het ruwe plan van Witteveen+Bos. Het is duidelijk, zij moeten dit zeker nog een beetje verfijnen. De woonblokken die u hier ziet, die zijn nog vrij grof en lomp opgezet. Urban Space Studio heeft natuurlijk die verfijning wel gemaakt. Dat heeft u net ook al kunnen zien. En dat met een woningprogramma van 1.900 woningen en 9.500 vierkante meter aan voorzieningen. Bij ons is er niet duidelijk of die bij Witteveen+Bos daar ook in zitten, in het ontwerp. Maar hoe dan ook, het blijft enorm proppen. De vraag is, moet je dit willen? De hoogste toren op de hoeken zijn 23 verdiepingen hoog. Ofwel 96 meter. 69 meter, sorry. Overdrijven is ook een vak. Ik ben er goed in. Ik weet het. Maar goed, die 69 meter is echt 4 meter hoger dan de toren van de grote kerk. 20 meter hoger dan de brug. En wil je dat voor Dordrecht? U mag straks uw vraag stellen. Of was dat geen vraag? Maar wil je dat voor Dordrecht? Het zijn natuurlijk 2 enorm kenmerkende landmarken, zoals we dat noemen. Die willen we graag blijven zien. Zelfs als ik een stuk fiets door de polder en ik sta aan de andere kant van het water, dan zie ik de brug. En dat vind ik altijd leuk, want dan denk ik, daar vlakbij staat mijn huis. En daarom hebben we Urban Space Studio ook gevraagd om een extra ontwerp te maken. En dat heeft natuurlijk Ashwin net ook al een beetje aangegeven, wat is dan het verschil? Wij hebben gevraagd, wilt u nog of willen jullie nog alsjeblieft een ontwerp maken met 1.659 woningen en nog steeds 9.500 vierkante meter voorzieningen? Dit is wat ons betreft al een stuk beter. Er komt al wat meer lucht en meer ruimte en de torens zijn 15 meter lager. Het zal ook wat minder schaduw geven. De vraag blijft of dit de kwaliteit is die wij wensen voor Dordrecht? We willen toch naar een fraaie groene entree. En daar proberen ze bij Urban Space Studio alles aan te doen om dat voor elkaar te krijgen. Het is natuurlijk ook iets wat ik gehoord heb sinds ik hier woon, en ik woon hier ruim 20 jaar, dat het altijd om die entree gaat.

Wat ons betreft gaan we terug naar de visie van de Spoorzone 2021, die u als raad heeft vastgesteld. En misschien een minder ambitieus programma, maar wel met een stuk meer kwaliteit.

Mevrouw Huiskes: Want laten we elkaar niet voor de gek houden. De enige reden waarom onze huizen moeten wijken, is de enorme kosten die in dit gebied moeten worden gemaakt, die moeten ook ergens worden terugverdiend. En dat verdienenmodel zit hem nou eenmaal in meer woningen bouwen. Ontwikkelaars rekenen daarvoor met de Floor Space Index, de FSI. En dat is eigenlijk het totaal aantal woonoppervlakte over alle bouwlagen samengegeld, gedeeld door het totaal aantal grondoppervlak. Dan komt daar een cijfer uit en dat is de gemiddelde FSI, of Floor Space Index. Als u dan kijkt, hier hebben we de kaart van Dordrecht. Hier loopt de rivier. En dan ziet u dat de binnenstad heeft een wat hogere Floor Space Index tussen de 1 en de 1,5. En dat is eigenlijk, omdat daar wat smallere straten zijn. Er wordt 2, 3 hoog gebouwd en daardoor is daar eigenlijk de hoogste Floor Space Index op dit moment in Dordrecht. Weet iemand bijvoorbeeld ook wat de FSI van de Bijlmer is? Dat klopt. Tussen een 0,5 en 1. Dat klopt. En wij hebben hier ook laten zien wat de verschillende varianten, die nu klaarliggen, doen met de Floor Space Index op het Maasterras. En dan ziet u dat dat veel hogere cijfers zijn dan dat wij op dit moment in Dordrecht gewend zijn. Om dan ook een beetje een gevoel te

krijgen wat een Floor Space Index van 3 of meer betekent, hebben we in de buurt en wat verder gekeken om dat te vergelijken. En de Kop van Zuid heeft een Floor Space Index van 3,4. En dat is echt enorm hoog voor Nederland. Dat heeft er eigenlijk ook mee te maken dat iedereen direct ook weer zicht heeft op de Nieuwe Waterweg en daardoor ook weer zijn licht en ruimte binnenkrijgt. Dan hebben we ook nog de Zuidas. En de Zuidas heeft een FSI van 2,8. Dat zijn alleen maar kantoren. Iedereen gaat daarna weer naar huis, waar er meer licht en ruimte is. Als we dan wel gaan kijken naar woongebieden met een Floor Space Index van rond de 3, dan moeten we eigenlijk gewoon naar India. En dan gaan we kijken bijvoorbeeld naar Calcutta. Daar is de Floor Space Index gereguleerd. En die hebben ze recentelijk, na heel veel discussie, van 2,5 naar 3 geplaatst, maar dan wel onder een hele strenge voorwaarde. En dat is dat er op zijn minst 23 meter afstand is tussen ieder gebouw, omdat er anders weer te weinig licht en ruimte in de omgeving is. En het levert sowieso een hele hoop discussie op, want als we zo hoog wonen en er moeten ook voorzieningen bij, dan bouwen we uiteindelijk een hele stad in 1 toren. En willen we een hele stad in 1 toren?

Mevrouw Labruijere: Exact. En de discussie die ze in Azië hebben, die hebben wij in Nederland ook natuurlijk. De discussie over de verdichting in Nederland. Wij hebben ons daarom verdiept in de vakdiscussie over intensief binnenstedelijk bouwen. We begrijpen de Nationale Omgevingsvisie, dat men de groene ruimte ook echt groen wil laten in Nederland. We proberen nu te bouwen binnen de rode contouren. U ziet wel, de rode vlekjes in Nederland duidelijk stedelijke gebieden. We moeten de functies stapelen en verdichten, zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief van NOVEX. Staat hier niet tussen. Komt straks. Die hebben daar natuurlijk een boekje voor gemaakt van, wat zijn de stappen en hoe kun je dit zo functioneel mogelijk doen met zo'n hoog mogelijke kwaliteit? Even kijk hoor.

De Oude Lijn met Dordrecht op het uiteinde is hier ook in meegenomen, in dat rapport of in dat boekje. Er is volop discussies over de vraag waar de limiet ligt aan al dat intensiveren. Vooral het onderzoek van de ontwikkelaars van AM, die hebben echt gekeken naar de gevolgen van wonen in een hele hoge dichte dichtheid. En dat is echt wel een aanrader om te lezen.

Mevrouw Huiskes: Een heel interessant stuk.

Inspreker: Dat is echt heel interessant. De projectontwikkelaars die dat geschreven hebben, die hebben echt oog voor wat het betekent voor de toekomstige bewoners als je in zo'n verdicht gebied woont.

De voorzitter: Dames, misschien kun je een beetje doorgaan richting het eigenlijke plan. Dat we nu anders een beetje afdwalen en weinig tijd overhouden voor vragen.

Mevrouw Huiskes: We zitten binnen de tijd. Geef ons nog heel even.

De voorzitter: Heel even dan.

Mevrouw Labruijere: Woonambities realiseren. Ik zal er wat meer vaart achter gooien. Het rapport Kurvers laat zien dat de oorspronkelijke ambities van het college voor het Maasterras niet haalbaar zijn. De oorspronkelijke gedachte van 3.500 woningen en die

dikke 50.000 vierkante meter voorzieningen. De vraag is of het fair is om de consequenties hiervan af te wentelen op de Parkbuurt. Het enige stukje Maasterras waar je nog wel kan bouwen. In ons rapport van 5 februari is toegelicht dat je de woningbouwambities van NOVEX Regio Deal ook op andere manieren kan behalen. Niet in de Tuinbuurt of de Rivierenbuurt, maar wel elders in de Stadsas en langs de Spoorzone. Binnen de contouren die aangegeven zijn in de Omgevingsvisie van 2021 zijn die woningbouwlocaties ook al aangegeven.

Mevrouw Huiskes: De ontwerpers van Urban Space Studio hebben met heel veel creativiteit een plan ontworpen, dat er al beter uitziet dan het plan van Kurvers, al is dat ook een tussentijds plan. We vinden het wel bijzonder dat er vanuit financiële overwegingen wordt gepoogd om naast alle kosten ook alle opbrengsten binnen dit gebied te behalen. Dat is ook niet nodig. Binnen de oude Wet ruimtelijke ontwikkeling is dit plan gezet. En we hebben dat ook al in het rapport aangegeven, de Wet ruimtelijke ontwikkeling kan ook erg belemmeren in de ontwikkeling en de transitie van ons gebied. De Omgevingswet is niet voor niets ontwikkeld. Nederland worstelt op dit moment met binnenstedelijk bouwen. Dat is niet alleen in Dordrecht. Dat is echt in heel Nederland zo. En binnenstedelijk bouwen is nu eenmaal duurder dan bouwen in een leeg weiland. Het laaghangend fruit is eigenlijk wel geplukt. Alle gemakkelijke plots zijn bebouwd. En het enige wat overblijft, is die moeilijke plot, zoals het Maasterras. En vanuit het Rijk wordt daar ook actief op ingespeeld, op deze nieuwe werkelijkheid. En zijn er nieuwe mogelijkheden voor gekomen om niet alleen heel veel en heel snel te bouwen, maar ook om goed te bouwen. En er zijn binnen de Omgevingswet mogelijkheden om de kosten die gepaard gaan bij die binnenstedelijke transformatie ook integraal te verhalen.

Mevrouw Labruijere: En dan gaan we kijken naar gebiedsontwikkeling 2.0. Wat de regering eigenlijk heeft bedacht ook, of het ministerie liever gezegd. Voorheen was het de traditionele gebiedsontwikkeling, zoals de Wro. Die gaat uit van een vastgestelde scoop. U ziet hier het plaatje bovenaan. Binnen het plangebied moet je dan kwaliteit, looptijd en budget van het plan bepalen en behalen. Het Besluit ruimtelijke ordening, dat onder de Wro hangt, schrijft voor dat de grondexploitatie voor het plangebied sluitend moet zijn binnen die horizon van het bestemmingsplan. De Omgevingswet werkt flexibeler, de nieuwe wet van 1 januari. Dat heet in jargon agile. De Omgevingswet werkt vanuit de visie en stelt kwaliteit centraal. En door sturing en tijd en geld kom je tot een resultaat. Dit resultaat kan binnen het gebied, maar ook buiten het gebied worden behaald. En dat is een interessante. De kosten voor de gebiedsontwikkeling kunnen onder de Omgevingswet ook worden verhaald buiten het Maasterras, elders in de Spoorzone, en op ontwikkellocaties, elders in Dordrecht. Dit is mogelijk, zolang het kostenverhaal geborgd wordt. De Omgevingswet biedt mogelijkheden waarmee het Maasterras kan worden rond gerekend. Het Maasterras is het lastigste stukje Dordrecht om te ontwikkelen, maar ook de belangrijkste entree, zoals Ashwin ook al aangaf. Zorg voor kwaliteit. En dit is echt van belang voor heel Dordrecht.

Mevrouw Huiskes: We willen jullie enorm bedanken voor de kans die wij gekregen hebben om ons alternatief te presenteren. En in het kader van de Right to Challenge, die sinds dit jaar ook wettelijk is verankerd, willen wij ons alternatieve plan, en dan wel dat plan van 1.659 woningen, officieel indienen. En we hopen ook dat u dat plan serieus zal meewegen. Mocht het tot een uitwerking komen van dit plan, dan denken wij weer heel

erg graag mee. En we zullen onze speaker notes nog toesturen, zodat u dit alles nog een keer kan teruglezen. Dank u wel. En als er nog vragen zijn ...

De voorzitter: Dat laatste, dames, die zullen er zeker zijn. Daar ben ik van overtuigd. Hartelijk dank voor de presentatie, ook mijnheer Karis. En ik ga even rondkijken of er misschien iemand is die een vraag heeft. Ik zie al een heleboel vingers. Dan ga ik gelijk maar limiteren, het aantal vragen. Mijnheer Safranti, u mag beginnen. Laten we gewoon één vraag doen. En dan ga ik naar de volgende. En is er weer tijd over, dan ga ik het rondje gewoon nog een keer doen. Ik begin met mijnheer Safranti.

De heer Safranti: Eén vraag?

De voorzitter: Doe maar één vraag. Uw beste vraag.

De heer Safranti: Dank u wel. Ik moet even kijken wat dan de beste vraag is. Ik wil sowieso de mensen die net die presentatie hebben gegeven echt een applaus geven, in dit geval. Want het is toch heel bijzonder dat een burger of een groep burgers dit doen, met een alternatief plan komen. Ik vond het heel bijzonder. Ik vond het bijzonder in de zin van, waarom is dit? Maar aan de andere kant denk je, dit kan natuurlijk ook vanuit een burger komen of vanuit een burgerinitiatief. Een aantal vragen zijn natuurlijk beantwoord. Maar ik zal een vraag dan stellen in dit geval. En dat is dat ik heel veel rode kruisjes heb gezien, met name toen ik de vergelijking maakte met Rijkswaterstaat, Zwijndrecht, NS.

Daar werden kruisjes gezet. Mijn vraag in dit geval is, in hoeverre hebben jullie daar rekening mee gehad? Want die hebben dat natuurlijk niet zomaar gedaan. Er zullen wel bepaalde normen zijn geweest. Is daar rekening mee gehouden?

De voorzitter: Is er rekening gehouden met Rijkswaterstaat en dergelijke?

Mevrouw Labruijere: Ja, want wij hebben precies volgens de kaders van wat wij op gekregen hadden het plan ook laten opstellen. En in eerste instantie, het eerste plan wat jullie hebben gehad, dat was zonder de brug en zonder de verandering of zonder spoor of een verandering van spoor. Al die dingen zijn zeker meegenomen in het eerste plan.

De voorzitter: Dank je wel. Dan ga ik naar mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. En ook vanuit ons complimenten richting het Platform Weeskinderendijk. Het is veel werk geweest, kan ik me zo voorstellen. En dan de vraag die ik wilde stellen, dat gaat eigenlijk over de fundering van de huizen aan de Weeskinderendijk. Want als we achter jullie huizen natuurlijk, die gebouwen die je daar ziet, dan vrees ik dat er geheid moet worden. En is er dan ook rekening gehouden met het effect daarvan wat dat op de bestaande bebouwing kan hebben?

De voorzitter: U gaat de vraag beantwoorden?

Mevrouw Labruijere: Ja. Wij weten dat er ook nog meer technieken zijn dan dat, maar dat is technisch. En we hebben net niet voor niets ook aangegeven dat wij voor een

bouwsloot zijn. En dat water vangt echt een hoop trillingen op. Helemaal precies weten we niet hoeveel, maar dat is best wel uit te zoeken en te rekenen.

De voorzitter: Mijnheer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Ook van onze kant compliment voor de presentatie en de stukken. Ik zou bijna zeggen, als de gemeente nog mensen zoekt, weet ik wel wie ze kunnen aanschrijven. De vraag, dan moet ik even goed gaan kijken van welke vraag nu eerst, als je kijkt naar de presentatie die de heer Kurvers heeft gegeven, daar zaten natuurlijk een aantal go's en no-go's in. Is jullie mening nu dat, op basis van die presentatie, het realisme van jullie plan groter of kleiner is geworden?

De voorzitter: Wat denken jullie?

Mevrouw Labruijere: Ik denk dat het realisme niet veel verschilt. Alleen dat de kwaliteit van het plan van Urban Space Studio wel een stuk hoger ligt. Is dat voldoende beantwoord?

De voorzitter: Mijnheer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Ik sluit me aan bij alle waardering. En echt superstoer om dit plan hier voorbij te zien komen vanuit de bewoners van de Weeskinderendijk. Echt heel veel waardering daarvoor. Ik heb een vraag vooral over de omvang van het plan, het gebied.

Klopt mijn aanname dat het vooral gaat echt alleen om fase 1, om de Rivierenbuurt, of sorry, de Parkbuurt van het plan ... In een aantal passages leek het te gaan dat fase 2 en 3 niet door zouden gaan, of in ieder geval de Tuinbuurt en de Rivierenbuurt. Dat die in principe in het plan wat vandaag gepresenteerd is, even los van of ze wel of niet doorgaan hoe ze eruitzien, maar onaangetaast zijn ten opzichte van het originele plan wat er voorligt?

De voorzitter: Mijnheer Karis, de andere twee buurten, hoe gaat het daarmee?

De heer Karis: Dat klopt. We hebben in deze alternatievenstudie alleen gekeken naar de Parkbuurt. En de overige twee buurten hebben we niks opgetekend.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter.

De voorzitter: Nog een aanvulling. Sorry.

Mevrouw Huiskes: Het is ook op dit moment helemaal niet duidelijk voor ons geworden of dat de Rivierenbuurt en de Tuinbuurt nog verder ontwikkeld kunnen worden, door alles wat het rapport Kurvers met zich heeft meegebracht. Wij weten ook echt niet of dat daar sowieso nog ontwikkeld kan worden.

De voorzitter: Een korte vervolgvraag.

De heer Noldus: Voorzitter, die opmerking was me helemaal duidelijk geworden net inderdaad. De vraag is of de impact op de haalbaarheid van die twee buurten dan hoger of lager is in dit plan? En ik begrijp uit het eerdere antwoord dat dat in de basis geen impact heeft. Daarmee is mijn vraag beantwoord, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Heel goed. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ik ben blij dat mijn collega's allerlei bouwkundige vragen stellen, want ik heb eigenlijk een andersoortige vraag. En dat is, in hoeverre is er volgens u in het plan van de gemeente rekening gehouden met het culturele gedachtegoed van de Weeskinderendijk?

De voorzitter: Dat is een mooie vraag, denk ik.

Mevrouw Labruijere: Blijkbaar niet. Dat is heel kort te beantwoorden natuurlijk. Gezien dat men die huizen weg wil hebben, terwijl ik denk, daar hangt nogal een stuk geschiedenis aan ook. Er zit echt wel een stukje geschiedeniswaarde. Die huizen, het is als een dijk begonnen met zaagmolen. Daarna is het omgetoverd tot een woonstraat. Heeft de oorlog overleefd. En die naam komt ook niet uit de lucht vallen, zo gezegd. En dan wilt u ook nog wat over weten? Het is een stukje gedachtegoed ook dat de Weeskinderendijk ... Die naam is ontstaan eigenlijk doordat er veel scheepvaart was.

Veel kinderen wees werden. En niet zozeer dat daar een weeshuis heeft gestaan, maar wel dat iemand ervoor heeft gezorgd dat het die naam heeft gekregen. Dat wel als een soort van, hoe zeg je het, monumentennaam. Zo zie ik het dan tenminste.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. Ik ga naar mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Ik heb twee korte vragen. De tweede stel ik zo.

De voorzitter: Doe maar één goede.

Mevrouw Kamphuis: Ten eerste, bedankt. En hebben jullie ook rekening gehouden met sociale huurwoningen? En zo ja, hoeveel?

De heer Karis: Die specifieke aantallen weet ik niet. Maar we gaan uit van wat er in het Masterplan Maasterras staat. En die getallen heb ik niet scherp. Maar ik kan me goed voorstellen dat er hier ook in deze gemeente een aantal procent sociaal in zit. En dat kan het plan gewoon hebben. En dat kan je verdelen over het plan.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Voorzitter, dank u. Ik ben bepaald onder de indruk. Ik vind het geweldig eigenlijk. Ik ben wel nieuwsgierig naar bij de volle variant, 1.900 woningen, of daar ook goed gekeken is naar de geluidsbelasting? Is die acceptabel overal?

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Dat is een hele goede vraag. Wij hebben het moeten doen met de beperkte informatie die we hebben, aan de hand van een kaartje uit het OER. Maar uit

mijn hoofd, we hebben met boerenverstand gekeken, wat zien we hier en op welke plekken kunnen we bouwen? In principe blijven we binnen de contouren, zoals het ook in het Maasterras is getekend. We blijven binnen de grenswaarden. Maar je moet wel maatregelen nemen om daaraan te kunnen voldoen. Dove gevels en dat soort dingen. Dat heb je nog steeds nodig. En ik verwacht dat nu de context heel erg is veranderd, de brug blijft liggen, daar komt ook geluid vanaf, stamlijn, dat er in de omgeving ook aanvullende maatregelen genomen moeten worden om de geluidshinder hier zoveel als mogelijk te beperken. Maar we zijn binnen de contouren, waarbinnen de gemeente werkt, gebleven. En we hebben zo goed als dat we kunnen de woningen dusdanig gepositioneerd dat ik het kan ... Laten we hopen dat als de onderzoeken gedaan worden dat we daar zo min mogelijk van af hoeven te wijken.

De voorzitter: Duidelijk, denk ik. Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Dank voor de presentatie. Mooi plan. Ik geloof dat het college dat ook vindt. Althans, het wel waardeert. Het zou mooi zijn als het college de rekening van Urban Space Studio betaalt. En mijn vraag, volgens mijn herinnering is de Weeskinderendijk volgens Rijkswaterstaat niet meer up-to-date qua veiligheid. Kan de dijk versterkt, verhoogd, verbeterd worden als deze woningen blijven staan?

De voorzitter: Geef maar antwoord.

Mevrouw Huiskes: Wij hebben daar toevallig nog extra navraag over gedaan. Wij zijn wat plaatjes tegengekomen van Rijkswaterstaat zelf met de actuele dijkhoogtes van Dordrecht en hoe hoog dat moet zijn worden de komende tig jaar. En daarin is donkergroen eigenlijk het allerbeste wat je kan hebben. En wij zijn lichtgroen, terwijl er ook nog echt wel grijze delen in Dordrecht zijn. Wij hebben een e-mail gestuurd naar Rijkswaterstaat om ook nog bevestigd te krijgen wat wij denken. Maar het ziet ernaar uit dat de dijk gewoon een juiste hoogte heeft. Maar wij moeten daar nog een bevestiging van krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Dank u wel. Ik ben onder de indruk over wat jullie hebben gepresenteerd en wat jullie voor elkaar hebben kunnen krijgen. Wat mij in dit plan wel opvalt, is de woontoren bij jullie woonbuurt. Hebben jullie al een bepaald beeld met welke impact de hoogte van de woontoren heeft op jullie woningen?

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Dat heeft u goed gezien. We hebben dit eigenlijk ook bewust zo getekend, om aan te geven wat die 1.659 woningen precies doen. En dat het substantieel ... Het betekent nog wel wat of je een paar honderd woningen minder maakt of niet. En in de ideale wereld zouden wij dat accent ook veel lager willen hebben. Maar dat betekent wel een andere scoop als het gaat om het aantal woningen. Of je 1.900 woningen in het bestemmingsplan vastlegt of 1308, dat maakt echt substantieel veel uit. Eens, dat zou ik het liefst naar 30, 40 meter willen hebben. Maar goed, wat ik zeg, ik heb hem bewust voor u ingetekend.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Ook ik ben zeer onder de indruk. Toch even snel een vraag. De bewoners tussen de Vlietweg en de Erasmuslaan zouden wellicht last kunnen hebben van die muur van woningen die is ingetekend in het originele plan. Is het bij jullie bekend hoe zij aankijken tegen jullie alternatief versus het oorspronkelijke plan?

De voorzitter: Joëlle.

Mevrouw Huiskes: We hebben deze plannen, zoals die nu liggen met brug ... We zijn daar echt heel kort mee bezig geweest. De oude plannen, zoals wij die in het YouTube-filmpje hebben gepresenteerd, zijn ook echt met de wijk besproken. Daar hebben wij een akkoord op. Deze plannen zijn nog niet met de wijk besproken. Als ik met de hond rondloop, met Pluto, door de wijk, dan hoor ik wel altijd de bewoners van de Vlietweg en de Erasmuslaan zeggen, het zou zo fijn zijn als die huisjes blijven staan, want dat is toch zo'n mooi zicht.

De voorzitter: Mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk geen aanvullende vraag, want die ik had die is gesteld. Maar dan toch nog even van de gelegenheid gebruikmaken om ook mijn waardering hiervoor uit te spreken en het werk wat er in is gaan zitten.

De voorzitter: Ik had niet anders verwacht. Mijnheer De Feijter.

De heer De Feijter: Ik sluit me ook van harte aan bij alle waardering voor alle inzet en alle gebroken nachten die hier inmiddels over zijn geweest. Ik had in eerste instantie dezelfde vraag als de heer Winger jou heeft gesteld. Maar niet alleen vanwege de waterveiligheid moet de dijk ook worden ... Of leek in ieder geval dan te zijn dat de dijk moest worden verhoogd, maar ook het gebied kort erachter, ook vanwege de bodemvervuiling. Ik vraag me af of de forse ophoging van het hele gebied, in hoeverre is dat teruggekomen ook in dit plan? En is daar rekening mee gehouden?

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Daar is rekening mee gehouden. Zoals ik vertelde in de presentatie, hebben we het plangebied op een terp gelegd, als het ware. En het middengebied is eigenlijk hoger dan het gebied eromheen, waardoor we over het hele gebied de gronddekking kunnen realiseren om de bodemvervuiling af te dekken. Dat hebben we zeker meegenomen.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ook dank vanuit de VSP. Het is ongelooflijk wat jullie in zo'n korte tijd met elkaar hebben neergezet. Nogmaals, complimenten daarvoor. En ik zou zeggen, we hebben in maart, raadslid, is dat ook iets voor u? Ik zie jullie dat gewoon zomaar doen. De vragen die ik had, zijn al gesteld. Maar ik heb nog toch, en misschien is dat een beetje een technische vraag, want dat triggerde mij een beetje op het plaatje,

dat de Omgevingsvisie van nu, die na 2021, volgens mij biedt die juist veel meer ruimte dan het oude omgevingsplan. Zie ik dat goed?

De voorzitter: Joëlle, daar ben jij een beetje de expert in.

Mevrouw Huiskes: Bedoel je de Wet ruimtelijke ordening versus de Omgevingswet? De Wet ruimtelijke ordening is toentertijd bepaald ook onder het mom van, er zijn allemaal lege weilanden die we kunnen bebouwen. Je hebt een vierkant plot. En dan is het heel logisch dat je die kosten ook uit dat stuk weg kan halen. Een leeg weiland is gemakkelijk om te bebouwen. Nu er zoveel binnenstedelijk gebouwd moet worden, is het veel moeilijker ook om die kosten te verhalen. Er moet vaak veel gebeuren met infrastructuur. Er moet veel veranderen. En daardoor heeft het Rijk ook de Omgevingswet gemaakt. En de Omgevingswet is daarin veel flexibeler. En dan is het ook mogelijk om bijvoorbeeld kosten vanuit het een naar het ander te schuiven, om met zijn allen een goed, duurzaam Dordrecht te hebben, dat ook over vijftig of honderd jaar nog steeds net zo mooi is.

De voorzitter: Helder. Mijnheer Stolk? Nee. Dan ga ik naar mevrouw Koene. Van der Spoel niet. Mijnheer Gorter.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Prachtig plan. We zijn als Op Ons Eiland een pleitbezorger dat de brug openblijft voor autoverkeer. Dat doet ons goed om dit ook in dit plan terug te zien. We hebben alleen een vraag. Is de huidige aanlanding van de brug een uitgangspositie geweest in de presentatie of zijn er ook alternatieven bekeken? Want die kan ik me voorstellen.

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Voor de aanlanding van de brug hebben we dezelfde aannames gedaan als in het rapport Kurvers, de verkorte variant. En we hebben de tekeningen die daar zijn getoond onder dit plan gelegd. We zijn uitgegaan van de verkorte variant, zoals in het rapport Kurvers is getoond.

De voorzitter: Dan gaan we kijken of tweede vragen ook nog de moeite waard zijn. Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel. Ik heb eigenlijk ook inderdaad nog een vraag over de hoge gebouwen en de huizen. Er gaat natuurlijk wel een stukje groen buffer tussen zitten. Dat zien we ook mooi op het plaatje. Maar zou die groen buffer genoeg zijn om ervoor te zorgen dat de mensen die in de huizen aan de Weeskinderendijk blijven wonen, in dit scenario, geen overlast ervaren van schaduw, inkijk, dat soort situaties?

De voorzitter: Hoe zit het met de inkijk?

Mevrouw Labruijere: Die groenstrook gaat dat zoveel mogelijk blokkeren natuurlijk. Allicht zullen wij daar ook wel het effect van merken. Dat is ook het water wat wij bij de wijn willen doen. En dan komt daarbovenop dat dit natuurlijk de eerste basisschets is of het basisplan is wat er nu is opgesteld. En puur vanuit de eisen, zoals die neergelegd

zijn. Daar valt nog wel wat over te discussiëren, denk ik. En ik geloof dat mijnheer Karis dat volledig met me eens is.

De voorzitter: Mijnheer Karis, wilt u daar nog wat aanvullen?

De heer Karis: Zeker, nog even aanvullend. We hebben gewerkt met ongeveer 40 meter afstand tussen gevel en gevel. Dat vonden we voldoende ruimte om de privacy te borgen. Het wordt een groene plek in de zomer. En het blad proberen we daarmee het zicht vanuit de woningen te blokkeren. En de woningen aan die zijde hebben nu een hoogte van 3 tot 5 lagen. Dat is redelijk beperkt, maar is ook afhankelijk van het uiteindelijke aantal woningen die hier gemaakt gaat worden. Want het is echt wel zoeken naar ... We hebben echt gestoeid om die overgang zo vriendelijk mogelijk te maken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Safranti, u had uw beurt voorbij laten gaan, maar heeft u nog een tweede vraag? Want u was even weg.

De heer Safranti: Ik heb zeker nog een tweede vraag. Moet ik even kijken. Met name over het binnenrijden van de stad, want daar heb ik uw lovende woorden over gehoord. Maar is dat de enige ingang voor de stad, vanuit de brug? Is er nog een ander alternatief? Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Nee, er is geen alternatief. We hebben de uitgangspunten, zoals in het rapport Kurvers, overgenomen.

De voorzitter: Ik vermoed dat de vraag een beetje anders bedoeld was. Geeft niet. Gaan we verder. Mijnheer Stam, tweede vraag?

De heer Stam: Komt eigenlijk toch wel een klein beetje op hetzelfde neer. Maar als ik de tekeningen zie en ik zie dat cultuurtechnische behoud van woningen tussen het stukje Erasmus en de Weeskinderendijk en ook het NMI-gebouw waar woningen komen, dan vind ik dat echt prachtig. Daar liggen wat wegen omheen. Er is eerder al een vraag gesteld over die aanlanding. Waar ik wel benieuwd naar ben, hebben jullie ook, los van waar je die aanlanding legt, berekend hoeveel verkeer er 's morgens en 's avonds over zo'n weg heen gaat, om zo drukte te voorkomen? We zien natuurlijk ook in een bepaald aantal wijken dat het 's morgens en 's avonds explosief druk is. Hoe hebben jullie hiernaar gekeken? Zeker omdat het een aanrijroute is voor de stad.

De voorzitter: Mijnheer Karis, daar heeft u vast naar gekeken.

De heer Karis: Daar kan ik kort over zijn, dat hebben we niet. Ik ben geen verkeerskundige. En die kennis hebben wij helaas niet in huis. Dat moet hier nog eigenlijk op volgen, want het gaat over verkeerssimulaties, het afwikkelen. En ik verwacht ook dat het college nog het nodige moet doen om het verkeer goed af te wikkelen. Niet binnen de wijk, maar ook op de aanpalende wegen. Wij hebben, zo goed als we dat kunnen, gekeken naar het profiel. We stellen in het plangebied ook parallelwegen voor, dat echt alleen maar het verkeer dat in de wijk moet komen daar ook kan blijven zijn. Dat kan nergens anders naartoe. Maar ook voor een

stedenbouwkundige is dat een vraag die een expert mobiliteit het beste kan beantwoorden.

De voorzitter: Mijnheer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, de tweede vraag gaat over de hoogteaccenten. We hebben net gezien hoe het gebied is opgebouwd en welke keuzes zijn gemaakt rondom hoogte. Ook het uitgangspunt dat richting de rivier de hoogte zich opbouwt. En tegelijkertijd, en misschien heeft u er net wat over gezegd, dan is het niet blijven hangen, zie ik daar rechts, pal naast de woningen aan de Weeskinderendijk, eigenlijk een van de hoogste punten van het gebied. En eigenlijk met het verhaal van zojuist, zou ik die meer aan de linkerkant van die plaat of langs de Mijlweg, of in ieder geval richting de A16 of een van de punten van de Brugweg verwachten.

Kunt u misschien iets zeggen, om me mee te nemen in de overweging waarom die dan toch zo dicht op de bestaande bebouwing staat en niet verder daar links op die plaat.

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Een hele goede vraag. Dat is omwille van de geluidshinder. We hebben de geluidshindercontourenkaarten erbij gepakt. En dan zit je zo dicht op de A16, dat is heel moeilijk om daar een toren, die dan vol in de geluidshinder komt, te plaatsen. En dit is een van de weinige plekken waar het enigszins mogelijk is, waar de geluidshinder onder de normen van toelaatbaar zit. Vandaar dat hij daar op die plek zit. En aan de andere kant hebben we hem ook daar geplaatst, omdat we daar het cultuurplein of het entreeplein willen maken met de voorzieningen en de bestaande houtzagerij die daar een plek krijgt. Je markeert daarmee de plek. En het is ook best wel mooi dat de ruimte diagonaal is opgespannen, zoals we dat in de stedenbouw noemen. Is het ook wel zo fijn om dan hem daar te plaatsen. En we hadden ook al eerder gezegd, we zouden hem lager willen hebben, want daar zit die woningaantallen discussie ook weer aan vast.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Mijn vraag gaat eigenlijk meer over de haalbaarheid van dit plan. Zijn er volgens u argumenten te bedenken waarom dit plan niet uitvoerbaar is?

De voorzitter: Wie durft daar ja op te zeggen? Mijnheer Karis, doe uw best voor.

De heer Karis: Volgens mij is elk plan haalbaar. En ik denk ook dat dit plan haalbaar is. Alleen de vraag, in welke vorm en of je het zou moeten willen? En dan gaat het vooral over het aantal woningen en de woonkwaliteit. Ik denk dat daar vooral de sleutel ligt, want je kan het maar een keer goed doen. En als je hoog inschiet met 1.900 woningen, met bouwblokken die 20 meter diep zijn bijvoorbeeld, wat we hebben kunnen constateren uit het rapport Kurvers, dan krijg je woningen die enkelzijdig georiënteerd zijn. En daar zitten wel heel veel andere maatregelen die je moet nemen om een goede woonkwaliteit te maken. De haalbaarheid aan sich op het plot zelf is niet moeilijk. Maar ik verwacht dat je aanvullende maatregelen in de omgeving moet nemen ten aanzien van geluid. En die heb ik niet scherp. Gaat over spoorlawaaï, iets met raildempers. Hoe ga je

om met de A16? Het is ons niet duidelijk of die overkluizing er wel of niet in zit. Als die er niet in zit, dan moet je aanvullende maatregelen gaan nemen op geluidsschermen. Als je binnen de plangrenzen kijkt, is alles haalbaar. Maar de uitvoerbaarheid zit in dit gebied, dat is altijd binnenstedelijk, vooral buiten de plangrenzen. Alles wat te maken heeft met geluid, in dit geval.

De voorzitter: Vervolgvrage.

Mevrouw Pichel: Helder. Want ik denk dat het eerste deel is het antwoord dat dat meer een financiële of politieke keuze is. Het laatste wat u aangeeft, dat is natuurlijk eigenlijk bij alle plannen toch, geluidsoverlast? Dat is niet per se specifiek aan dit plan.

En ik bedoel meer de argumentatie waarom dit eventueel niet haalbaar zou zijn versus een ander plan. Begrijp ik dat dan goed?

De voorzitter: Volgens mij is de vraag heel simpel, geldt dat hele verhaal over geluidsoverlast voor dit plan of geldt het ook voor het andere plan?

Inspreker: Het geldt ook voor het andere plan.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis. Ik mag geen antwoorden geven.

Mevrouw Kamphuis: Nogmaals, mooi plan. Maar heeft u ook nagedacht hoe de woonwagencampbewoners kunnen blijven?

De voorzitter: Dit valt een beetje de orde, denk ik, maar een kort antwoord.

Mevrouw Huisjes: Wij hebben ons eigenlijk alleen gericht op de Parkbuurt. Dat is ook, omdat onze huizen daar staan en hopelijk blijven staan. En het woonwagencamp zou zitten in de Tuinbuurt. En op dit moment is het nog niet duidelijk of dat daar al gebouwd kan worden, juist vanwege die geluidscontouren. En dat ligt eigenlijk volledig buiten waar dat wij hebben gebouwd. Wat ons betreft mogen die daar zeker blijven zitten.

De voorzitter: Mijnheer Damen. U is alles duidelijk. Zo ziet u er ook uit.

De heer Van der Spoel: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Winger. Mijnheer Van der Spoel, had u toch ...

De heer Van der Spoel: Toch een vraag.

De voorzitter: Dan mag u wel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel. Want ik zit mij in het stuk ook weer eventjes rot te zoeken, maar misschien heb ik het niet goed gehoord of kan ik het zelf niet vinden, ligt het aan mij. Waar wordt er in dit plan geparkeerd?

De voorzitter: We zagen weinig auto's in de sheets. Dat klopt?

Mevrouw Labruijere: Geparkeerd. Hier komen we wederom terug op dat er natuurlijk echt ... Wij vragen ons dat ook af hoor, trouwens, maar dat is een persoonlijk dingetje van mij. Maar we hebben ons natuurlijk echt strikt gehouden aan wat de opdracht die wij hebben meegekregen, om de uitgangspunten gelijk te houden die Witteveen+Bos gebruikt en die wij zouden gebruiken, omdat je anders te veel verschillen gaat krijgen in ontwerp. En dat geldt, merk ik toch wel, voor meerdere vragen die hier nu gesteld worden. Dat wij echt van die uitgangspunten en die contouren die wij hebben meegekregen, waar wij ons aan moesten houden, dat ... En waarschijnlijk is het de verkeershub, of heb ik dat Bij het spoor.

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Dat is een goede vraag. Dat is deels, verwacht ik, in de hub. Maar dat was mij ook niet helemaal duidelijk of die hub ook voor bewonersparkeren is. En anders gebeurt het parkeren onder de bouwblokken, ontsloten via een parallelweg langs de stadsentree.

De voorzitter: Maar ik begrijp dat uw auto nog niet verkocht is, want die stond te koop. Mag ik daar niet eens komen. Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. U had het bij de overgang tussen Oud-Krispijn en het Maasterras over de stegen tussen jullie huizen. Volgens mij zijn dat brandpoorten, zo breed zijn die. Er zijn natuurlijk inmiddels al een paar woningen aangeboden aan de gemeente. Hoe staan jullie ertegenover als er een aantal van die woningen worden afgebroken, zodat je wat bredere toegangswegen tussen Oud-Krispijn en het Maasterras krijgt?

De voorzitter: Gedeeltelijke afbraak. Wie gaat daarop antwoorden?

Mevrouw Huiskes: We houden ons natuurlijk sowieso voor behoud Weeskinderendijk. De mensen die hier wonen, die willen hier ook graag blijven wonen. En ik denk niet dat wij hier zonder mandaat van de buurt daar daadwerkelijk een antwoord op kunnen geven. Dat zouden we eerst met de rest van de wijk willen bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen, nog een vraag? Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Jullie presenteerden drie varianten qua woningaantal, als ik het goed begreep. Is het enige verschil tussen die varianten de hoogte van de torens of zijn er ook andere gebouwen waar jullie wat van afsnoepen om die woningaantallen te reduceren?

De voorzitter: Mijnheer Karis.

De heer Karis: Dat zit hem deels inderdaad in de toren, maar deels ook in de randen. Vooral de randen langs de stadsentree, dat het daar met een laag of twee minder zou kunnen worden. Het zit hem op meerdere plekken. Maar vooral de toren kan je veel vierkante meters winnen of verliezen. En omwille van de kwaliteit hebben we toen gezegd, die toren aan de Weeskinderendijk willen we substantieel lager maken. Dat zit

hem in een aantal plekken. Maar voor na kan je dat even kijken, dan zie je waar ervan afgesnoept is.

De voorzitter: Wel een vraag nu, mijnheer Klerk? Dan zie je maar, als je tijd krijgt van nadenken, dan komt het.

De heer Klerk: Soms roept een vraag een vraag op. U gaf aan, we zijn uitgegaan van de uitgangspunten, zoals in het rapport Kurvers. Dat ging voor die 1.900 woningen. Maar u gaf ook aan, het plan wat uitgaat van die 1.659 woningen, dat is het plan dat we indienen. Is dat dan het enige?

En ik weet niet, die vraag moet ik misschien niet aan jullie stellen, misschien ook wel. Welk plan wordt er dan nu gevraagd om te beoordelen? Is dat die van 1.649 en niet die van 1.900?

De voorzitter: 1.659, denk ik.

De heer Klerk: 1.659.

De voorzitter: Scheelt 10. Mijnheer de Feijter, niet meer? Mevrouw Stolk nog? Steek maar een vinger op, jongens, wie heeft er nog een vraag? Het hoeft natuurlijk niet. Geweldig. Dan zijn we ruim binnen de tijd. U heeft zelf een vraag? Dat mag ook.

Mevrouw Labruijere: Ik zit vol met vragen. Ik wil alleen nog even benadrukken dat wij ook publiekelijk gewoon eventjes Urban Space Studio willen bedanken, want het is echt ongelooflijk wat zij hebben bewerkstelligd in deze ontzettende korte tijd. Dat is echt niet normaal. Bij deze.

De voorzitter: Terecht, denk ik. Want het was inderdaad haastwerk, nadat plan Kurvers bekend werd. Ik denk dat we in ieder geval terug kunnen zien op een zeer boeiende, uitvoerige presentatie. U heeft heel veel informatie over zich gekregen. Er zijn heel veel vragen gesteld. Er zijn antwoorden gegeven. En ik zou zeggen, dit wordt op 1 april vervolgd. En dan krijgen we de andere varianten eraan. En dan gaan we het verder zien. In ieder geval dank ik Vinca, Joëlle en mijnheer Karis en de commissie- en raadsleden voor hun aanwezigheid en betrokkenheid. Ook de mensen op de tribune, waarvan schat ik de meesten ook wel op de Weeskinderdijk wonen. De wethouder voor zijn aanwezigheid. En ik wens u verder een goede avond nog. Graag uw flesje, glaasje of wat dan ook meenemen.

4. Rol van de raad bij programma's onder de Omgevingswet (consultatie)

Voorzitter: De heer De Feijter
Raadsgriffier: De heer Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. De Vries (VSP)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Cornax

De voorzitter: Een hele goede avond allemaal. Welkom allemaal. Welkom alle raads- en commissieleden. Welkom aan het publiek op de tribune. Die zijn in groten getale aanwezig. Welkom ook aan wethouder Burggraaf en ambtelijke ondersteuning. Voor het verslag wil ik eventjes vragen of iedereen zich wil voorstellen. En dan begin ik links van mij.

De heer Den Boer: Mark Den Boer, commissiegriffier.

De heer Burggraaf: Maarten Burggraaf, namens het college.

De heer Cornax: Lauran Cornax, beleidsadviseur ruimtelijke ordening.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De voorzitter: En ik ben Bart de Feijter. En ik mag jullie voorzitter zijn voor deze vergadering. We gaan het hebben vanavond over de rol van de gemeenteraad bij programma's die vallen onder de Omgevingswet. De aanleiding voor deze consultatie, want dat is het, het is een consulterende vergadering, van vanavond is de raadsinformatiebrief over proces en voortgang programma Duurzame Energieopwek. Daarin kondigt het college een wensen- en bedenkingenprocedure bij de raad aan.

En vanuit de raad kwam de vraag of het klopt dat de raad nu niet meer besluitvormend bij dit programma wordt meegenomen. En wat dan de mogelijkheden zijn om de raad wel besluitvormend mee te nemen. De Agendacommissie heeft besloten om een consultatie te agenderen over de rol van de raad bij programma's onder de Omgevingswet, in zijn algemeenheid. Bij de stukken, die in het RIS staan, is ook informatie toegevoegd om u daarbij te helpen. Zoals, hoe zijn de bevoegdheden precies verdeeld, juridisch gezien? En hoe gaan de raden van andere gemeenten om hiermee? De vraag voor vanavond is hoe u uw rol bij programma's in zijn algemeenheid zou willen zien? Dit kunt u het college vanavond meegeven. Daarna zal worden gekeken of en hoe hierover nog afspraken tussen college en raad op papier kunnen worden gezet. Dan zou eigenlijk mijn voorstel zijn ... Want er is in principe geen prestatie voor nodig. Alle stukken staan ook gewoon in het RIS. Ik zou gewoon eigenlijk een rondje langs de fracties willen doen en kijken hoe iedereen hier instaat. Wie kan ik daarvoor als eerste het woord geven? De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, ik heb eerst toch nog een verhelderende vraag, als dat mag. Als ik het plaatje goed begrijp, de raad stelt de Omgevingsvisie vast. Vervolgens komen er programma's. Dat is collegebevoegdheid. Daar kan een wensen- of bedenkingenprocedure aan zitten, maar dat is een collegebevoegdheid. En vervolgens komt er een omgevingsplan. En dat is weer een raadsbevoegdheid. Mijn vraag is, wat gebeurt er als de raad van oordeel zou zijn dat het college de Omgevingsvisie niet goed in programma's heeft vertaald? Moeten we dan bij de discussie over het omgevingsplan dat toetsen aan de programma's of moeten we dat toetsen aan de Omgevingsvisie? Want die hebben we zelf vastgesteld. Dat is een vraag. En de tweede verhelderende vraag is deze. Er zijn een aantal programma's, zoals het Mobiliteitsplan en Klimaatneutraal 2040, die we als raad hebben vastgesteld. Hoewel het kennelijk een collegebevoegdheid is. Wat betekent dat nu voor de status van die programma's? Kan het college dat naar eigen inzicht wijzigen, zonder de raad daarbij te betrekken of is het dan alleen een, hoe heet dat, wensen- en bedenkingenprocedure? Hoe moet ik me dat voorstellen? Ik heb die beide dingen even nodig om te kunnen beoordelen wat onze rol zou kunnen en moeten zijn.

De voorzitter: Duidelijk. Dan stel ik voor dat we toch even een korte ronde doen met wat verhelderende vragen, mochten die nodig zijn. Dan kan allicht de ambtelijke ondersteuning daarna daar wat duidelijkheid over geven. En dan doen we het rondje langs alle fracties daarna. Zijn er op dit punt nog meer verhelderende vragen? De heer Damen.

De heer Damen: Ik zou het liefst gewoon een aantal casussen aan de orde hebben, om aan de hand daarvan te kijken hoe de raad zijn invloed wil hebben, of in welke mate de raad invloed wil hebben, en hoe dat dan valt in de procedures. Een van die casussen is bijvoorbeeld de invoering van 30 kilometer op een bepaalde weg. Dat zit nu, het is wel

genoemd, in de Omgevingsvisie waar dat moet gebeuren, maar dat wordt dadelijk in een programma uitgerold. En dan wil ik graag toch zelf een beetje zicht houden op hoe dat gebeurt en eventueel aan de bel kunnen trekken als mij daar iets niet in bevalt. Kan dat dan nog? En op welk moment? Hoe werkt dat?

De voorzitter: Wat concrete casussen ervoor. Nog meer verhelderende vragen. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Er zijn natuurlijk voor de wensen en bedenkingen, de zogenaamde voorhangprocedure, verschillende interpretaties. En dat maakt het ook wel lastig. Ik wil graag weten hoe ons college daar denkt mee om te gaan. Wij zijn voor dat de raad aan zet is. Ik denk wel dat het belangrijk is dat alle politieke partijen zijn wensen en bedenkingen kenbaar moeten maken en dat het college daar ook serieus mee omgaat. Maar dat zou ik graag wat duidelijker willen zien hoe ons college erover denkt.

De voorzitter: Dit lijkt me bij uitstek iets om juist ook als commissie gezamenlijk te bespreken hoe u daar allen tegenaan kijkt. En uiteraard is een reactie van de portefeuillehouder waarschijnlijk ook op zijn plaats. Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Eigenlijk een beetje in lijn met de vragen van de heer Van der Meer. Want als je nu kijkt naar die programma's, daar zitten natuurlijk een aantal onderdelen bij wat ook weer in beleidsstukken naar voren komt. Die zijn volgens mij weer door de raad vastgesteld. En die komen denk ik ook weer terug in programma's. En die inmenging zit ik ook nog een beetje mee te tobben.

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, een vraag, afgeleide van onze eigenlijke inbreng. Een beetje in lijn met de heer Van der Meer en mevrouw Van Herwijnen. Omdat een aantal van de programma's die voorgeschreven staan, zijn inderdaad min of meer gebaseerd op visies die we als raad hebben vastgesteld. Dat lijkt ons een heel logisch uitgangspunt, om ook als zodanig te doen. Dat een vastgestelde visie door de raad an sich door het college vertaald kan worden in een programma. Het is wel zo dat in een hoop van die visies, de heer Van der Meer noemde ook de Mobiliteitsvisie, daar staat best vaak, dit zou kunnen en dat zou een richting kunnen zijn. En er zitten allerlei denkrichtingen in zo'n visie. Hoe verder in de tijd hoe globaler zo'n denkrichting wordt. En dat is helemaal niet gek. Dat hebben we als raad vastgesteld. Maar zo'n omslag met een programma onder de Omgevingsvisie zou op enig moment van zo'n denkrichting, van zo'n optie een soort van uitgangspunt in een programma kunnen worden. En dat zou een collegemandaat dan kunnen zijn, terwijl dat best wel verstrekkende uitgangspunten kunnen zijn voor de raad. Mijn vraag is ook echt, hoe denkt het college, en dat is in principe een vraag aan ons als commissie, hoe willen we daarmee omgaan? Welke ruimte willen we daarin geven? Waarbij het voor ons heel logisch is dat voor alle programma's die gevormd worden een raadsuitgangspunt, een vastgestelde visie of een uitspraak van de raad aan ten grondslag ligt, die vertaald wordt in een visie, verklap ik dan maar gelijk een beetje als bijdrage voor de tweede ronde.

De voorzitter: U loopt inderdaad wel een beetje op de zaken vooruit, maar duidelijk punt alvast. Zijn er op dit moment nog verdere verhelderende vragen? Ik zie in ieder geval

nog mevrouw Kamphuis en daarna mevrouw van Herwijnen. Zijn er nog meer daarna? De heer Van der Meer. Dan gaan we eerst naar mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Ik kan het heel kort houden. We sluiten ons aan bij de PvdA.

De voorzitter: En mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Ook nog even juridisch, want wanneer er een omgevingsplanwijziging komt op thema of op gebied, is dat dan allemaal een raadsbevoegdheid om dat vast te stellen?

De voorzitter: Is een omgevingsplanwijziging een raadsbevoegdheid?

Mevrouw Van Herwijnen: Zowel op themagericht als op gebiedsgericht.

De voorzitter: Duidelijk. En de heer Van der Meer dan nog.

De heer Van der Meer: De heer Winger brengt mij op dat idee. In de stukken staat dat er twee manieren zijn globaal om wensen en bedenkingen te behandelen. De ene is dat gewoon van elke partij de opmerkingen worden genoteerd en aan het college worden meegegeven. En de ander is dat er een raadsbesluit met meerderheid van stemmen over een bepaalde bedenking of wens wordt genomen. Zie ik het goed dat de raad altijd als hij, de raad is hij, als de raad dat zou willen, dat hij altijd daar een raadsbesluit over kan nemen? Of is dat iets wat we nu vastleggen van, we doen het altijd zus of we doen het altijd zo?

De voorzitter: Dat was hem eventjes voor u, voor de ronde verhelderende vragen? Dan zou ik allereerst de heer Cornax het woord willen geven. Ik hoop dat u een beetje meegeschreven heeft. En anders hebben de heer Den Boer en ik ook ons best gedaan. Zou u wat verduidelijking willen verschaffen op deze vragen?

De heer Cornax: Ik ga mijn best doen. De eerste vraag was of een omgevingsplanwijziging getoetst moet worden aan de Omgevingsvisie of aan het programma? Het lijkt mij dat dat in eerste instantie aan de Omgevingsvisie dient te gebeuren. Die visie, die ook is vastgesteld door de raad, waarin eigenlijk de hoofdlijnen van het uitwerken beleid in is opgenomen. Het lijkt me in ieder geval dat het aan de Omgevingsvisie door de raad getoetst dient te worden.

De heer Van der Meer: Mag ik een kleine vervolgvraag stellen? Want dat zou tot Discrepantie kunnen leiden tussen het omgevingsplan en de programma's die door het college zijn vastgesteld. Kijk, als het college in het programma dingen zegt, ik noem maar iets gek, die helemaal niet in de Omgevingsvisie staan en wij toetsen het omgevingsplan aan de Omgevingsvisie, dan corrigeren we dat in het omgevingsplan weer. Maar dat klopt dan niet meer met de programma's. Of zie ik dat niet goed?

De voorzitter: De heer Cornax.

De heer Cornax: Ik denk dat u dat goed ziet. Daarom is het aan het college ook om een programma uit te werken dat in lijn is met wat de raad in de Omgevingsvisie heeft meegegeven.

De voorzitter: Duidelijk. Gaat u naar de volgende vraag.

De heer Cornax: De volgende vraag was volgens mij of het Mobiliteitsplan, wat is vastgesteld door de raad, als programma feitelijk of juridisch gezien kan worden, omdat eigenlijk het vaststellen van een programma een bevoegdheid van het college is? Maar dit Mobiliteitsplan is vastgesteld door de raad. Ik kan me voorstellen, en dat zou ik misschien nog verder moeten uitzoeken, dat daar wel iets van een juridisch risico in zit dat niet het juiste orgaan eigenlijk dat besluit op het Mobiliteitsplan heeft genomen. Aan de andere kant kan ik me ook voorstellen, omdat het college heeft besloten het Mobiliteitsplan voor te leggen aan de raad, dat het in die zin ook een collegebesluit bevat.

De heer Van der Meer: Maar ook daar een korte vervolgvraag op.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dat betekent dat we of het college ervoor zou kunnen kiezen om sowieso programma's ter goedkeuring of ter instemming aan de raad voor te leggen. Of kan dat wettelijk niet?

De heer Cornax: Ik denk dat daar geen wettelijke basis voor is dan, als je kijkt naar wat in de Omgevingswet staat.

De heer Van der Meer: Het college is bevoegd, maar bij het Mobiliteitsplan heeft het college ervoor gekozen om dat aan de raad voor te leggen. Dat kan het college ook bij andere programma's doen, of niet? Het wordt genoemd als programma.

De voorzitter: Ik constateer dat er nog iets onduidelijk is op dit punt, maar ik hoor in ieder geval, wettelijk is er geen basis om het plan ook nog aan de raad voor te leggen, programma.

De heer Cornax: In ieder geval niet de raad erop te laten besluiten.

De voorzitter: Duidelijk. Voldoende zo? Dan gaan we door naar de volgende vraag.

De heer Cornax: Ik heb hier staan casussen. De vraag daarbij was?

De heer Damen: Eigenlijk komt dat nu bij het vorige punt aan de orde. Er speelt iets rond verkeersveiligheid. Het invoeren van 30 kilometerzones, die bewoners graag willen. Het is nog niet opgenomen in het Mobiliteitsplan, maar het zou onderdeel moeten zijn van een programma. Het college gaat erover. En formeel hebben wij dan geen zeggenschap daarover, terwijl de publieke tribune vol met boze burgers zit. Dat wordt een lastig dingetje voor ons. Snap je wat het probleem is? De burgers vragen om iets. Wij zijn niet bevoegd, maar we willen toch het college iets meegeven of opleggen.

De heer Cornax: De beste manier om dat mee te geven aan het college is, denk ik, door het mee te geven in de Omgevingsvisie. En nu is er bij het Mobiliteitsplan een deels bijzondere situatie, dat het Mobiliteitsplan is afgelopen jaar behandeld.

We werken nu aan de Omgevingsvisie 2.0. En daarin hebben we er wel voor gezorgd dat die hoofdlijnen uit het Mobiliteitsplan hoofdpunten in de Omgevingsvisie 2.0 zijn opgenomen.

De heer Damen: Dat is helder.

De voorzitter: De heer Damen.

De heer Damen: Maar in het programma ... Als het mag, voorzitter?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Damen: Een groep burgers wenst dat hun straat versneld als 30 kilometerzone wordt uitgevoerd. En dat is niet opgenomen in het programma, zoals het college dat graag ziet. Op dat moment is het aan het college om daar al of geen gehoor aan te geven. En de raad kan daar geen inbreng meer op hebben, als ik het goed begrepen heb. Want het programma is een bevoegdheid van het college, ongeacht of het college dat nog eens een keer voor wil leggen aan de raad.

De voorzitter: De heer Cornax.

De heer Cornax: Ik denk dat het klopt wat u zegt. Het programma is bevoegdheid van het college. Die zal over de uitwerking gaan. Of de raad dan nog iets kan meegeven aan het college, dat is denk ik ook het onderwerp van vanavond.

De heer Damen: Ik denk dat we dan nog maar heel weinig hoeven te vergaderen als commissies.

De voorzitter: Dat lijkt me niet. Even een korte technische aanvulling van de heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Technisch. In de Omgevingsvisie geeft u de kaders mee. Vervolgens in het programma ... Daar zeg je in dit geval, het kader, in dit type straten willen we toewerken naar 30 kilometer per uur. Dat is feitelijk wat u vraagt. Vervolgens is het aan het college om de uitvoering daarop te organiseren. En maak je bijvoorbeeld op basis van een meerjarenonderhoudsplanung ... Want vaak als je het hebt over 30 kilometer, betekent dat altijd dat er een investering nodig is, want de weg moet anders ingericht worden. Kijk je als college naar, wanneer is welke weg in de planning, kan je werk met werk maken, et cetera. En kunt u natuurlijk altijd, als er vervolgens bij het vaststellen van de Perspectiefnota of een begroting, als raad zeggen, we hebben hier ergens een initiatief en college kunt u daar invulling aan geven? En dan kunnen wij reflecteren, in onze planning hebben we deze prioriteit om deze redenen gesteld. Wilt u dat? Dan moet u extra krediet bijvoorbeeld verstrekken. Ik wil maar even zeggen, het is niet zo dat je uiteindelijk als raad ... In de zuivere manier is het gewoon zo, op hoofdlijnen geef je een aantal kaders mee en daar handelt het college binnen. En dan staat het u altijd nog

steeds vrij, in uw volksvertegenwoordigende rol, om als er een keer iets speelt te zeggen, u kunt ons bevragen met, waarom zit die nog niet in de planning bijvoorbeeld? Kunnen we dat uitleggen. En dan kunt u ook altijd nog kiezen, als het dan gaat ... Omdat die weg was pas over tien of twintig jaar afgeschreven en toe aan herinvesteren. Dan zou dat betekenen dat u uw budgetrecht moet gebruiken om te zeggen, wij vinden het toch zo belangrijk dat we daar budget voor beschikbaar willen stellen. Op die manier kan je altijd in concrete gevallen ook nog als raad sturen.

De voorzitter: Ik denk even genoeg op dit punt nu. Laten we doorgaan naar de volgende vraag, zodat we ook nog tijd hebben voor het consulterende aspect. De volgende vraag. Ik weet niet of er nog meer vragen openstonden, technisch.

De heer Cornax: Volgens mij was de vraag hoe het college wenst om te gaan met wensen en bedenkingen.

De voorzitter: Die staat er ook bij.

De heer Burggraaf: Daar gaat het college, zoals altijd, heel serieus mee om, want anders zouden we geen wensen en bedenkingen doen. We halen wensen en bedenkingen op. En als de raad zegt, dit zijn de bedenkingen die we hebben, dan zullen we die verwerken. En als het niet is, dan is het logisch om daarna u te informeren via een raadsinformatiebrief en te zeggen, we hebben misschien een bepaald onderdeel niet toegepast in het programma, om deze en deze redenen. Als u wensen en bedenkingen meegeeft, dan verwerken we die vervolgens in het programma. Als dat niet zo is, dan zullen we u actief informeren en toelichten waarom dat niet zou zijn. Maar dat zou op zich gek zijn, want je hebt als het goed is dan een debat in de raad gehad waarin je dat gesprek al met elkaar gevoerd hebt. En als u dan bepaalde wensen en bedenking meegeeft, het college daarin al ook kan meegeven of er eventueel bezwaren of onuitvoerbare aspecten zitten op bepaalde wensen en bedenkingen. Het is, nogmaals, een serieus instrument. En zijn het gewoon dingen die u meegeeft, waar het college vervolgens gemotiveerd van af kan wijken, maar dat zal nooit als een verrassing komen.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Zoals ik het las, wensen en bedenkingen kan het college natuurlijk naast zich neerleggen. Het is goed dat u zegt, dan leggen we ook uit waarom. Er is natuurlijk ook een mogelijkheid om daar een raadsvoorstel van te maken. En dan kunt u het niet zo makkelijk naast u neerleggen, want dan is het door de raad aangenomen. Er zit natuurlijk een wettelijk verschil tussen. Welke kant willen we met deze raad op, denk ik?

De voorzitter: Heeft het college een voorkeur daarbij, is de vraag. Dat is uiteindelijk ook een vraag die wij als commissie natuurlijk moeten bespreken.

De heer Burggraaf: Ik zag, daar zit een bijlage bij, die dat toelicht wat de verschillende routes zijn bij de wensen- en bedenkingenprocedure. Ik vind dat vooral iets waar de raad over gaat en een instrument is. En bepaalt of ze daar, zoals het nu gaat, goede ervaringen mee heeft en zegt, dat werkt goed of dat u toch de andere route wilt verkiezen.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, misschien om de consultatie dan een beetje aan te zwengelen op dit punt. Zou ik de heer Wringer mogen vragen hoe hij daar zelf naar kijkt, naar het verschil tussen die twee en waar zijn voorkeur naar uitgaat?

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Dat mag u vragen. Toen ik het las, zat ik in dubio. En dat zit ik eigenlijk nog steeds. Want ik vind dat de hele raad aan zet moet zijn. Dat iedereen erbij betrokken is, alle partijen, kleine partijen, grote partijen. Dat zou ik het liefst willen zien. Maar hoe dat dan praktisch uitgewerkt wordt, daar moeten we het nog even over hebben.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Daar was mijn vraag ook op gericht van, is het een of het ander of kun je het ook combineren? En kan de raad naar bevind van zaken kiezen om daar eventueel een raadsbesluit van te maken? Dat zou mijn voorkeur zijn om te zeggen, inventariseer in elk geval wat de wensen en bedenkingen zijn. En als de raad daar behoefte aan heeft, maken we er gewoon een raadsbesluit van en zeggen we, in meerderheid vinden dat deze wens gehonoreerd moet worden.

De voorzitter: En uw vraag is of dat technisch mogelijk is?

De heer Van der Meer: Dat zou toch kunnen? Dat was mijn vraag, of dat juridisch mogelijk is?

De voorzitter: Laten we die dan nog als laatste vraag even geven aan de heer Cornax. En daarna openen we echt het consulteren gedeelte. De heer Cornax.

De heer Cornax: Ik denk dat ik niet direct het antwoord daarop heb voor het scenario, wat als de raad een besluit neemt? Misschien dat wethouder Burggraaf daar een beter gevoel bij heeft als de raad een besluit neemt om iets in een programma op te nemen.

De heer Burggraaf: Dat is net wat ik zei, ikzelf persoonlijk denk dat het niet zoveel uitmaakt. Want zoals u het nu doet met de procedure, geeft u wensen en bedenkingen mee. En net als bij een motie, is ook een opdracht aan het college om iets te doen, en dan negen van de tien keer voeren we hem uit. En als het niet zo is, lichten we toe aan u waarom een motie niet uitvoerbaar is geweest en waarom we er niks mee hebben gedaan. Zo zie ik de wijze, zoals we nu werken met wensen en bedenkingen. Zo voeren we het uit en zo zullen we het blijven uitvoeren.

De heer Van der Meer: Een vraag daarover nog.

De voorzitter: Een korte vervolgvraag.

De heer Van der Meer: Want in het stuk wat erbij staat, wordt gezegd, een optie is ook om alleen te inventariseren wat alle partijen aan wensen en bedenkingen hebben. Er kunnen ook tegenstrijdige dingen in zitten, om maar iets te noemen, of iets wat alleen

maar door een minderheid gewenst wordt. In zo'n situatie kan de raad zeggen, dat is allemaal best en geef al die ideeën maar mee aan het college. Maar wij willen ook een meerderheidsuitspraak doen over een aantal bepaalde wensen of bedenkingen. Dat kan toch?

De voorzitter: Dat is uw vraag. En ik geloof dat dat dezelfde vraag is als daarnet. En het antwoord is, dat is niet helemaal duidelijk. Dat zou nog moeten worden uitgezocht, als ik dat goed begrijp. Maar dat zou in ieder geval uw standpunt zijn, dat dat de manier voorwaarts is. Laten we even doorgaan langs alle andere fracties. Ik zie de heer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde ook even reageren op wat de heer Van der Meer zegt. Stel nu dat de wensen en bedenkingen via een raadsbesluit worden geuit, dan zal de wensen en bedenkingen van een minderheid die ... Laat ik hem anders stellen. Ik begin even opnieuw. Excuus. Stel dat we het niet in een raadsbesluit doen en er worden wensen en bedenkingen geuit, dan worden die door het college in overweging meegenomen. Op het moment dat je het in een raadsbesluit doet, dan zullen de wensen en bedenkingen van de fracties in de raad die samen geen meerderheid vormen in ieder geval niet worden meegenomen, omdat dat geen meerderheid haalt. Dat is het risico daarvan. Of zie ik dat verkeerd?

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik wil die uitdaging graag oppakken, want mijn vraag was, kunnen we het ook combineren? Dat je in elk geval inventariseert. Alle wensen en bedenkingen aan het college meegeeft. Daar kunnen ze hun voordeel mee doen, om het zo maar te zeggen. Maar ook op bepaalde dingen aangeeft, hier is een raadsmeerderheid voor. En dat hoeft niet altijd. Maar ik kan me situaties voorstellen waarin de raad daar wel behoefte aan heeft.

De voorzitter: Dat mag. De heer Damen.

De heer Damen: Op het moment dat er een meerderheidsstandpunt geformuleerd is, dan worden de wensen en bedenkingen van de minderheid niet erg serieus meer genomen door het college. Dat is allemaal vergeefse arbeid.

De heer Van der Meer: Dat is niet mijn opvatting van democratie.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, nog een kleine toevoeging misschien, omdat we het hebben over die twee smaken, wensen en bedenkingen en het raadsbesluit. Wat ik ook lees in de technische beantwoording is de toelichting in ieder geval dat je ook kan zeggen, we gaan wel voor dat raadsbesluit. We willen voorkomen dat de wens van de minderheid wordt genegeerd, want raadsbesluit, meerderheid.

Alle ingebrachte wensen en bedenkingen worden wel genotuleerd en aan het college meegegeven, richting de uiteindelijke besluitvorming, zodat ze die allemaal wel kunnen meenemen in de weging van de uiteindelijke plannen. Dat zou dan misschien die

middenweg kunnen zijn waar we de antwoorden al op hebben en ook niet op hoeven te wachten.

De voorzitter: Dat zou kunnen. Zie ik nog iemand. De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, we waren nu bezig met een algemene reactie qua consultatie in deze ronde, toch?

De voorzitter: Zeker.

De heer Noldus: Ik gaf in het eerste deel al aan, wat ons betreft is het prima, logisch en uitvoerbaar dat het college op een aantal aspecten programma's uitvoert, of onder de Omgevingsvisie hangt, vaststelt, die in lijn zijn met de eerder door de raad aangenomen visies en daar een vertaling van vormen. Tegelijkertijd zien we ook in deze lijst wel een aantal punten waarvan we nog niet per se een uitgangspunt als raad hebben meegegeven. En dan voelt ons een wensen en bedenkingen ... Zeker als het een aantal grote punten betreft, die zijn altijd lastig van tevoren precies aan te wijzen. Maar een wensen- en bedenkingenprocedure achteraf op een aantal echte politieke keuzes, voelt ons echt wel wat te krap. Daar is toch ook wat ons betreft noodzaak om eerst uitgangspunten bij de raad op te halen, en dat kan in een visie, in een andersoortig voorstel of iets dergelijks, alvorens een vertaling naar een programma onder de Omgevingsvisie te hangen. En dat is, denk ik, voor de raad fijn. Dat lijkt me temeer ook voor het college en de ambtelijke organisatie fijn, omdat uiteindelijk in een omgevingsplan altijd een raadsbevoegdheid is om iets dergelijks ook als zodanig vast te stellen. Dan is het volgens ons echt uitiem nodig om in de echte belangrijke politiek gevoelige punten een door de raad vastgesteld uitgangspunt te hebben, wat het college kan vertalen in een programma. Dat zou in ieder geval wat ons betreft heel kort de richting zijn. Hoe dat er precies uit moet zien en welke politiek gevoelige dingen dat dan zijn, is lastig in een limitatieve lijst te maken. Want er kunnen altijd politiek gevoelige dingen voorkomen, die niet op zo'n lijst staan. Dat is een lastig uitgangspunt. Dat is wat ons betreft ook niet in een lijstje te vangen.

Mevrouw Koene: Voorzitter, kan de heer Noldus een voorbeeld noemen?

De heer Noldus: Voorzitter, dat kan, want we zien onder andere ... Ik heb net een voorbeeld genoemd, Mobiliteitsvisie staat als programma benoemd, daar is een visie vastgesteld de raad op mobiliteit. We kunnen ons heel goed voorstellen dat je daar een programma van maakt, gebaseerd op de door de raad vastgestelde Mobiliteitsvisie. Dat is namelijk een best wel breed uitgangspunt. In de andere zaal wordt nu gesproken over de visie op houtstook. Die staat volgens mij ook op de lijst daarin. Dat lijkt me iets waar je uitstekend als raad een politieke richting aan meegeeft of je dat van belang vindt en hoe je daarmee omgaat. Eentje die er ook op staat, gaat over de opwek van duurzame energie. Lees bijvoorbeeld de windmolens, waar volgens mij ook recent een stuk over voorbij is gekomen, waar je als raad zoekgebieden hebt meegegeven.

Ga maar kijken naar die gebieden. Maar dat uiteindelijk in een programma onder de Omgevingsvisie vaststellen of we ergens windmolens van 270 vierkante meter gaan plaatsen, dat lijkt me een uitermate gevoelig politiek punt, wat je niet als

collegebevoegdheid ... Dat zouden wij in ieder geval niet als collegebevoegdheid in zo'n programma verwachten. Dat is even een aantal voorbeelden van de lijst, voorzitter.

De voorzitter: Dan wilde de heer Kolkiliç hier ook nog op reageren?

De heer Kolkiliç: Voorzitter, als aanvulling op de Noldus. Ik kan me eigenlijk wel vinden in hetgeen wat hij ook aangeeft. Er zijn ook in andere gemeentes voorbeelden daarvan. Pakt het college programma's met betrekking tot ... Of gebiedsgerichte programma's pakken ze ook anders aan dan themagerichte programma's, wat de heer Noldus ook aangeeft. En het komt ook terug bij ons. Je ziet het Groenblauwprogramma, Klimaatneutraal 2040, wat ook politiek gevoelige onderwerpen zijn. Ook heel wat partijen zullen daar een andere politieke toon in hebben. En misschien kunnen wij als gemeente daar ook onderscheid in maken hoe die programma's behandeld gaan worden dadelijk, gebiedsgerichte en themagerichte onderwerpen.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog meer fracties die van zich willen laten horen? Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Op zich kwam ik bij de gemeente Venlo en Amersfoort wel voorbeelden tegen wat ik wel interessant vond. In Venlo wordt inderdaad gesproken dat in een enkel geval de raad een programma zelf wil vaststellen dat dat recht voorbehouden blijft. En zij noemen daarin bijvoorbeeld het Mobiliteitsplan. En in Amersfoort is geregeld dat wanneer er nieuw beleid in een programma wordt opgenomen, dat het daarmee een raadsbesluit is om dat dat beleid vast te stellen. Op zich vond ik dat al twee punten waarvan ik denk, daar kunnen we in Dordrecht misschien wel wat mee.

De voorzitter: Twee concrete voorstellen. Zijn er mensen die hierop willen reageren? De heer Klerk.

De heer Klerk: Dat voorbeeld, zoals in Amersfoort, ik had inderdaad dat lijstje doorgespit, dat sprak ons ook wel aan. Maar waar wij ook nog naar zaten te kijken, was wat er in Eindhoven gezegd wordt. Alleen ik kan me niet helemaal goed ... Zij hebben het over gebiedskaders. En volgens mij is dat een term die ze zelf bedacht hebben, want die kan ik ook met het betere Google werk niet terugvinden. Maar dat lijkt, volgens mij, en dat is een vraag aan de heer Noldus, op wat hij ook zojuist voorstelde, of niet?

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dat vind ik een lastige vraag, omdat ik de term gebiedskaders ook niet ken en precies kan plaatsen, terwijl ik dit snel aan het meelesen ben. Ik denk dat het stuk, zoals het door mevrouw Van Herwijnen net genoemd is, over Venlo, meer gelijkend is, of Amersfoort was dat, aan wat ik inbracht dan het stuk van Eindhoven, verwacht ik.

De voorzitter: Zijn er nog meer dingen die u wilt meegeven aan het college? De heer Klerk.

De heer Klerk: Maar dan bedoelt u ook ... Via de voorzitter moet ik dat doen natuurlijk. Maar dan bedoelt de heer Noldus dat dat ook inclusief een raadsvoorstel is, die wensen- en bedenkingenprocedure?

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, zoals ik hem net benoemde, is het voor de echt politiek richtinggevende zaken. Dat we niet in wensen en bedenkingen op het college reageren, maar dat we zelf een visie of uitgangspunten vaststellen als raad die het college meeneemt ter uitwerking in een programma. Meer aan de voorkant dat soort besluiten meegeven, dan dat het in een besluitvorming over wensen en bedenkingen wordt meegegeven, over een programma wat al is uitgewerkt.

De heer Klerk: Nog een reactie, als dat mag.

De voorzitter: De heer Klerk.

De heer Klerk: Maar dat is toch wat we doen in de Omgevingsvisie?

De heer Noldus: Voorzitter, zeg ik richting de heer Klerk, omdat het niet per se op alle aspecten van de programma's, verwacht ik, aan de orde is. Op een aantal inhoudelijke programma's weet ik niet goed of je in de hoofdlijnen van de Omgevingsvisie genoeg richting meegeeft om het college programma's te laten uitwerken. Dat is in ieder geval niet hoe ik in de aanloop hiernaartoe een aantal van die programma's heb meegekregen, als procestoelichting.

De voorzitter: De heer Van der Meer voor een reactie hierop.

De heer Van der Meer: Een aantal opmerkingen die er nu gemaakt worden, die geven aan dat er behoefte is om in een redelijk vroegtijdig stadium, op basis van contouren van het programma, dingen mee te kunnen geven. Dat is iets anders dan een wensen- en bedenkingenprocedure op het moment dat er al een afgerond programma ligt. Dat laatste is ook prima. En dan moeten we maar zien of we dat in een raadsbesluit laten uitmonden of niet. Maar ik denk, tenminste dat is mijn gevoel nu, dat het ook belangrijk is om in een vroegtijdig stadium, via een consultatie of een Startnotitie of weet ik wat, over zo'n programma mee te kunnen praten. En in elk geval dingen mee te kunnen geven aan het college. Want ik ben het wel mee eens dat de Omgevingsvisie geeft een aantal globale lijnen aan. Maar de heer Noldus heeft een aantal voorbeelden gegeven van situaties waarin ongetwijfeld er behoefte is in de raad om daarmee sturend in te kunnen optreden.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Koene: Ik heb eigenlijk een vraag aan de wethouder. Met alles wat er officieel geregeld is en met een aantal dingen die nu genoemd zijn, als hij nu in de raad zou zitten, wat zou hij dan handig vinden om te regelen?

De voorzitter: Vooruit. De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Dat is wel een mooie vraag. Het begint bij de Omgevingsvisie. En daarin geef je duidelijke kaders mee als raad. En daar verwacht je dat daarbinnen het college uitvoerend de dingen organiseert en binnen die kaders blijft. Dan zou ik willen als raadslid, op het moment dat dat vervolgens dusdanige dingen zijn in een programma die nieuw zijn, omdat ze nog niet in een Omgevingsvisie zitten of die in de uitwerking multi-interpretabel zouden kunnen zijn, dat je dan geconsulteerd wil worden als raad. En dat doe je dan door, zoals bij het mobiliteitsverhaal is gebeurd, een Startnotitie naar de raad te sturen, waarbij je die uitgangspunten kan ophalen. En dat kan op het voorbeeld wat ik bij windenergie ... Want dat hebben we ook nu voorgesteld om wensen bedenkingen te doen, waar je in Omgevingsvisie vastlegt, we hebben globale zoeklocaties. Maar dat is globaal. En daarna ga je naar de volgende stap, met afwegingen, waar ga je het dan realiseren? Dat je dan, voordat je dat pas op het eind van het traject bij het omgevingsplan doet, al met een wensen- en bedenkingenprocedure naar de raad gaat om dan op te halen, hoe ziet die vertaalslag eruit? En volgens mij heb je hem dan in zijn gelaagdheid goed zitten, waarbij je ook de rollen zuiver houdt van een raad die kaderstellend is, een college die uitvoerend moet zijn. En daar altijd een grijs gebied zit en op die momenten nog weer eens even goed de toetsing bij de raad teruglegt.

De voorzitter: De heer Damen wil hierop reageren.

De heer Damen: En het initiatief tot die toetsing, is dat een initiatief dat genomen wordt door het college of zou de raad ook zelf kunnen vragen om een wensen- en bedenkingenprocedure op het moment dat ze een ongemakkelijk gevoel hebben?

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Dat uiteraard. Maar dan zou ik voorstellen dat je daarover eerst met elkaar even het gesprek hebt om te kijken, is het niet gewoon een uitvoeringsding of zit er een fundamenteel iets? En dat moet je ook met elkaar ... Kijk, ik kan me ook voorstellen dat je een keer een omgevingsplan voorlegt die u toetst aan een Omgevingsvisie, waarvan misschien het college iets voorstelt wat je zou zeggen, het past binnen de Omgevingsvisie, maar in het programma is toch iets gezet waardoor we ineens in de discussie zeggen, maar wacht, dit vinden we als raad eigenlijk daar helemaal niet op aansluiten. Dan kunt u alsnog in het omgevingsplan een andere weg kiezen. En dan kan dat aanleiding zijn om te zeggen, dan moeten we op dat programma toch nog eens even op dat onderdeel met elkaar het gesprek hebben, want dat uitgangspunt is misschien toch multi-interpretabel en vraagt dat dan een verheldering in de Omgevingsvisie, een amendering, of in je programma iets anders? Ik zou in die zin ook met elkaar een beetje het vertrouwen moeten hebben dat via die weg je uiteindelijk daar ook wel met elkaar af en toe dat ook zal hebben.

En er niet iets uiteindelijk gebeurt waarvan je zegt, hoe heeft dit uiteindelijk in een omgevingsplan kunnen komen? Want uiteindelijk zit u aan die eindknop. Dat zou ik in ieder geval ook mee willen geven, dat je ... Dan kom ik weer even terug op het antwoord dat ik aan mevrouw Koene gaf. Ik denk dat je die structuur vooral vast moet houden. En dan vervolgens ook je moet accepteren dat het zou kunnen zijn dat je een keer pas bij het omgevingsplan tot die conclusie komt en zegt, daar hadden we eigenlijk eerder nog een uitgangspunt op willen halen en dat dat op zich niet zo erg is, want dat kan gebeuren in de manier waarop je met elkaar samenwerkt. En dan ben je voor een

volgende keer weer even scherp dat je weet, wacht, we hadden bij dat programma toch eerder even nog wensen en bedenking op moeten halen.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer Damen: Voorzitter, dat geeft wel aan dat het toch een soort leerproces wordt.

De heer Burggraaf: Dat is zo.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, ik denk dat ik me daar sowieso bij aansluit dat het een leerproces wordt. Dat we het moeten gaan ontdekken en ook moeten tweaken gaandeweg. Elkaar er vaker over moeten spreken. En ook het laatste wat ik denk te begrijpen van de wethouder, dat het ook deels een antwoord is op de vraag die de heer Van der Meer eerder stelde op, als gaandeweg in het programma iets komt wat we niet hadden bedacht bij de visie, dat het in het plan alsnog kan worden gerepareerd of met terugwerkende kracht kan worden geamendeerd. Dat is daarop denk ik ook een antwoord. En ik denk ook te begrijpen, zoals ik nu de stukken doorneem en, de antwoorden of het voorbeeld van de wethouder zojuist beluister, dat dat lijkt inderdaad op wat eerder werd genoemd dat Amersfoort daar wel op lijkt aan te sluiten, zoals zij dat op dit moment doen. Ik was even benieuwd of de wethouder dat ook zo interpreteert als hij dat zo leest? En ik was nog benieuwd, want er zijn heel veel voorbeelden van gemeenten die dat op verschillende manieren doen ... En de uitvoerbaarheid is natuurlijk ook belangrijk. Want we kunnen hier wel allerlei dingen bedenken van, allemaal kleine stapjes zetten en daar nog een besluit en daar nog een consultatie. Het moet ook uitvoerbaar zijn. En de stad moet ook het idee hebben dat de plannen die worden ontwikkeld en de ambities die worden verteld, dat die ook kunnen worden waargemaakt. Ik heb daar ook nog wel misschien een algemene vraag. Zijn daar nog risico's waar we ons ook bewust van moeten zijn? Dat we niet te veel checks and balances nu al opwerpen, waardoor de uitvoerbaarheid in de weg komt te staan.

De voorzitter: De heer Burggraaf voor het eerste gedeelte met de vergelijking met Amersfoort, naar ik meen.

De heer Burggraaf: In de reflectie, kijk, ik ga bij Amersfoort even af op wat er hier in het tabelletje staat. Ik weet niet tot welke mate van detail. Maar het principe van een Startnotitie, dat onderschrijf ik.

Maar ik zou zeggen, niet bij elk programma, want het kan gewoon zijn dat iets zo uitvoerend is en zo duidelijk in je Omgevingsvisie dat je zegt, daar heeft u al als raad een duidelijk kader meegegeven. Dan hoeft je niet nog weer een aparte Startnotitie voor te doen. Als stelregel voor elk programma een Startnotitie, zou ik zeggen, nee. Vanuit het principe, zoals ik net toelicht, op het moment dat je een programma maakt waarvan je zegt, maar daar zitten nieuwe uitgangspunten in die zich moeten doorvertalen in de Omgevingsvisie, want dat stel je vast en dat stel je misschien eens in de vier, vijf weer opnieuw vast, er kunnen dingen veranderen, dan is het logisch dat je een Startnotitie om die uitgangspunten eerst op te halen bij de raad doet. En dan dat andere voor die wensen- en bedenkingenprocedure, inderdaad ook. En dat is ook waarom wij nu

voorstelden voor het programma, hoe heet het, Duurzame Energieopwek we ook die systematiek van wensen en bedenkingen hebben voorgesteld.

De voorzitter: Een aanvullende vraag nog, de heer De Heer?

De heer De Heer: Ja. De tweede vraag die ik stelde, als we kijken naar al dit soort varianten van het proces, zijn er dan nog dingen die het college misschien ons zou willen meegeven van, let erop, zodat het proces bijvoorbeeld niet te stroperig wordt of dat de plannen, plannen blijven en dat de uitvoering te lang op zich laat wachten?

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Ik zou zeggen, ga niet te veel op de stoel van de uitvoering zitten, want dat geeft uiteindelijk een vertragende werking. En dan kom ik weer even terug op het antwoord wat ik richting mevrouw Koene heb gegeven, dat lijkt mij een werkstructuur waarin je de goede balans hebt gevonden tussen uw kaderstellende en controlerende rol. En tegelijkertijd ook de operationele snelheid, uitvoeringssnelheid die je ook wil hebben. Met daarin, zoals ik net even toelichtte, als ultiem eindpunt het omgevingsplan, waar u altijd uiteindelijk het eindbesluit op kunt nemen. En als wij het werk goed doen, dan heb je op die omgevingsplannen om dat soort dingen niet veel discussie, want die zitten binnen die kaders. En als het iets is wat daar dan opeens heel veel discussie oproept en ineens een andere ... Want een omgevingsplan is ook pas aan het einde. Dan heb je al met initiatiefnemers een heel ding voorbereid. En als dat opeens een hele andere uitkomst heeft, dan is dat een goede lakmoesproef voor ons om dan te kijken, maar wacht, hebben we de kaders dan goed doorvertaald in de programma's of hebben we hier te maken met voortschrijdend inzicht. En heeft u als raad iets in een Omgevingsvisie vastgesteld waarvan je dan zegt, dat uitgangspunt willen we toch eens een keer weer opnieuw tegen het licht houden, kijken we misschien anders tegenaan. Volgens mij heb je dan nog een goede balans in de werkwijze.

De voorzitter: Ik zag nog een vinger bij de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Het ging even over de vraag of de raad ook het initiatief, de heer Damen zei dat geloof ik, tot een wensen- en bedenkingenprocedure kan nemen. Ik ga er eigenlijk vanuit dat in principe wel voor elk programma, maar dat is een vraag aan de wethouder, een wensen- en bedenkingenprocedure gehanteerd wordt.

Ik ben het wel met hem eens dat er niet altijd een Startnotitie en die procedure nodig zal zijn. Al zou de raad ook daarom kunnen vragen natuurlijk in bepaalde gevallen. Hoe kijkt hij daartegenaan?

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Ik zou niet zeggen dat je standaard bij elk programma een wensen- en bedenkingenprocedure doet, want dan kom ik weer terug op ... Nogmaals, als u in de Omgevingsvisie hele heldere kaders heeft, dat is gewoon een stuk uitvoering doorvertaling, dan is het niet nodig om daar nog weer aparte wensen en bedenkingen voor te doen. Ik denk dat je het nu iets vaker zal hebben, omdat je gewoon met de

Omgevingsvisie pas sinds kort werkt. Je moet heel veel nieuwe programma's opstellen. Dan heb je sneller eens een keertje iets waar we zeggen, dan moeten we even die uitgangspunten met elkaar toetsen. En daarna, als het goed is, als die programma's allemaal een keer vastgesteld zijn, dan zal je binnen een programma eens een keer dingen wijzigen. Dat zal van minder fundamentele aard zijn, waardoor je ook niet zo'n zware procedure doorloopt. En is het eerder zo dat je weer bij een volgende Omgevingsvisie bepaalde uitgangspunten verandert en dat vervolgens in je programma doorvertaalt. Ik zit even te denken wat we nu bij de Omgevingsvisie, die nu net ter inzage is geweest, de 2.0-versie ... Die komt binnenkort naar uw raad. Daar hebben we ook wel gezegd, we zien dat de ruimte schaars is, dat we heel veel ambities hebben en dat als je die ambities allemaal zo wil uitvoeren, dan heb je ... Wat hadden we uitgerekend, Laurant, hoeveel meer ruimte hadden we dan nodig? Ik ben hem even nu kwijt. Maar dan weet je dat je ruimte tekortkomt. We hebben daarin ook erkend dat je gaandeweg in de uitvoering dat die ambities een keer gaan botsen en dan keuzes moet gaan maken. En je dan weer een feedbackloop krijgt naar, en nu weten we dat we op dat ambitieniveau in de Omgevingsvisie iets anders moeten doen, want anders kunnen we het niet realiseren. En dan komen we vanzelf weer terug bij u als raad om dan te zeggen, deze ambitieniveaus kunnen niet verenigd worden, die moeten we aanpassen. En dan ligt die politieke weging bij u.

De voorzitter: Vervolg vraag, de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: U zegt, niet bij elk programma een wensen- en bedenkingenprocedure. Nou heb ik in deze raad al een heleboel wensen- en bedenkingenprocedures meegemaakt die in een minuut afgehandeld zijn, omdat niemand wensen en bedenkingen heeft. Als het inderdaad gaat over situaties die volkomen duidelijk zijn, dan zou dat niet zoveel tijd moeten hoeven te kosten. Maar je creëert er wel een moment mee waarop de raad, als daar behoefte aan is, dingen kan roepen en meegeven. Dat zou wel mijn voorkeur zijn om in elk geval zo'n moment te hebben, voordat een programma definitief wordt vastgesteld door het college.

De heer Burggraaf: Zoals ik zei, voorzitter, het is uiteindelijk aan u als raad om dat te bepalen. Als u dat wil, dan doen we dat. Ik denk zelf dat het niet nodig hoeft te zijn, omdat er ook best wel wat programma's zullen zijn die operationeel van aard zijn en het toch altijd ... Ik bedoel, je moet wel realiseren, als je een keer iets aan de raad voorlegt dan met een wens, het kost ook uren. Maar uiteindelijk is dat uw afweging.

Als de raad zegt, we willen dat voor elk programma er wensen en bedenkingen is, dan doen we dat. Vanuit het college denk ik dat het niet nodig is, vanwege alles wat ik net heb toegelicht, maar is het aan u als raad om daar uiteindelijk zich over uit te spreken.

De heer Van der Meer: Maar je zou je kunnen voorstellen ...

De voorzitter: Ik ga heel eventjes naar de heer De Heer, want die stak als eerste zijn hand op.

De heer De Heer: Voorzitter, ik zou kort daar toch iets tegenover willen stellen. Omdat mijn ervaring tegelijkertijd ook in de raad is, dat als je een raadslid vraagt om een mening, dat die dan toch ook wel komt. En waar hij misschien, voordat de vraag werd

gesteld, zich daar nog niet bewust van was. Ik wil ook voorkomen dat we dan toch weer op een onnodig stroperig proces komen en eerder zelf hier toch wel ook het voordeel van de twijfel, of voordeel geven, in ieder geval aan het proces hoe de wethouder het voorstelt, dat we inderdaad dat proces zo doorlopen, waar we gaandeweg misschien zien dat we toch meer behoefte hebben aan tussenstapjes, dat we altijd dat gesprek daar dan over kunnen voeren.

De voorzitter: In reactie hierop, de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Daar ben ik wel gevoelig voor. Ik zou het voorstel dan iets anders willen formuleren. Als een conceptprogramma aan de raad ter informatie wordt gestuurd, dan zou via de Agendacommissie de raad kunnen besluiten, als het college daar niet zelf om vraagt, om eventueel een wensen- en bedenkingenprocedure in het leven te roepen. Zou dat een vorm zijn?

De voorzitter: De heer De Heer. Ik zie een ja. Zijn er nog meer dingen die jullie als commissie willen meegeven aan het college? De heer Damen.

De heer Damen: Waar ikzelf een beetje mee zit, is dat wij een slechte traditie hebben wat betreft evaluaties. Voordat je eigenlijk een nieuw programma opstelt, zou je moeten kijken wat de resultaten zijn van het oude programma. En dat zou eventueel aanleiding moeten zijn om in de raad te spreken over aanvullingen op de uitgangspunten voor het volgende programma. En ik denk dat je moet zoeken naar een manier om wat meer die evaluaties van de uitvoering van programma's een plek te geven in die hele cyclus van visies, programma's en plannen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie verder weinig handjes meer de lucht in gaan. Dan concludeer ik dat iedereen op zich genoeg heeft meegegeven aan het college tijdens deze consulterende sessie. Er zal nog worden gekeken ook hoe het een en ander in afspraken te vangen is op papier. En uiteindelijk een consultatie, dat schrijft ons Reglement van Orde ook voor, kan nooit een eindstation zijn. Dat betekent dat er nog wel iets hiermee gedaan moet worden. Is het, en dat vraag ik de commissie even, een voorstel dat het college met een RIB anders komt?

Want uiteindelijk is het vaststellen van het programma een collegebevoegdheid, maar met een RIB komt hoe deze input die wij vandaag meegeven, verwerkt wordt door het college. De heer Burggraaf wil daar in ieder geval op reageren.

De heer Burggraaf: Ik weet niet aan wie de vraag gericht is, maar daar willen wij best ...

De voorzitter: De vraag is aan die commissie of die dat zou verlangen van het college. Want uiteindelijk, wat ik zeg, een consultatie kan nooit het eindstation zijn van een onderwerp, schrijft ons RvO gewoon voor. Er zal in ieder geval iets mee gedaan moeten worden. De vraag is in eerste instantie vooral aan de commissie, hoe wilt u hier verder invulling aan geven? En een mogelijke optie zou zijn via een RIB vanuit het college, om daarin de gemaakte afspraken vast te leggen. Mevrouw Koene wil hierop reageren.

Mevrouw Koene: Ik vroeg me alleen af, als het college de raad consulteert en nu de raad heeft gehoord, dan is toch de volgende stap voor het college?

De voorzitter: De aanloop is in die zin een beetje gek geweest, omdat uiteindelijk de commissie dit heeft geagendeerd, of de raad heeft dit geagendeerd. Niet zozeer het college. Maar over het algemeen ligt de volgende zet nu bij het college inderdaad. Ik doe ook maar mijn best. De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Nee hoor, maar wat ik zei, het is prima. Nogmaals, de Omgevingswet en de Omgevingsvisie, we werken er nu inmiddels wel weer even een tijdje mee, maar we zitten echt nog in die opstartfase. Ik vind het prima dat wij een RIB maken, waarin we nog even toelichten hoe wij omgaan met de programma's, met wensen en bedenkingen, Startnotitie. Ik heb gehoord dat hier de behoefte was om het gewoon informatief te hebben. Dat kunnen we allemaal even op een rijtje zetten en dan aan u voorleggen.

De voorzitter: Ik zie duimpjes de lucht in gaan. Dat is heel fijn. De heer Wringer wil nog reageren hierop.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Is de raad tevreden met een RIB of willen we het wat formeler en een raadsvoorstel.

De voorzitter: Dat is een vraag aan de commissie. Zie ik daar reactie op? De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Mijn suggestie is om dat per geval te beoordelen en daarover te besluiten als raad.

De voorzitter: Dat gaat over inhoudelijk dan. Maar de heer Wringer heeft het nu over dit specifieke punt. Deze afspraken rondom, wat de rol is van de raad? Is dat in een RIB te vangen of willen we daar een raadsbesluit over nemen? De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, wat ik begrijp, is dat er iets moet gebeuren met deze consultatie. Dat willen we graag terugzien. En dan is de vraag, doen we dat in een raadsvoorstel of een RIB? En wat onze fractie betreft kan dat in een RIB en zien we dat graag tegemoet.

De voorzitter: De heer Klerk.

De heer Klerk: Ik sluit mij aan bij collega De Heer.

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Een RIB is ook voor ons voldoende.

De voorzitter: Noldus hetzelfde. De heer Van der Meer, ja. Ik zie geen andere reacties. Dan lijkt mij dat het einde van deze vergadering. Dank jullie wel voor jullie aandacht. Ik zou jullie willen vragen om alle flesjes en glazen weer mee terug te nemen naar de pantry. En wens ik jullie nog een hele fijne avond.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 15 april 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

P.A.C.M. van der Velden